

§ 16a, stk. 2 miljøgodkendelse af
Sohold og slagtekalve på
Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens

Meddelt den 1. marts 2023

af

Haderslev Kommune

21/14523

Baggrund og læsevejledning

Ejendommen lejes ud til en svineproducent, men er ejet af ansøger Christian Schmidt. Det ansøgte omfatter nye staldbygninger i form af en slagtekalvestald, samt en klimacontainer til smågrise og karantæneafdeling til søer, golde og drægtige. Ansøger som ejer ejendommen, driver derudover også kvægbesætningen på Strandelhjørnvej 6-8. Ansøger ønsker at gøre brug af tilsagn til tilskud igennem "Modernisering af kvægstalde 2020", til etablering af ny slagtekalvestald på ejendommen. Svineholdet på Strandelhjørnvej 4 ejes og drives af lejer Christian Jacobsen. Produktionen vil fremadrettet være et IE-brug, da der på ejendommen vil være flere end 750 stipladser til søer.

Med ændringen af lovgivningen i 2017 skal miljøgodkendelser være baseret på antal kvadratmeter produktionsareal og dyretyper. Det maksimale antal dyr på produktionsarealet er fremover reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

I de første tre afsnit af miljøgodkendelsen kan læses selve afgørelsen (A) herunder begrundelser for de stillede vilkår, dernæst vilkårene, der skal overholdes netop for dette husdyrbrug (B), og herefter de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, blandt andet klagevejledning (C). Derefter følger kommunens bilag (D). Til sidst ses miljøkonsekvensrapporten (E), der er en vurdering af projektets (husdyrbrugets) påvirkninger på miljøet. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert og i dialog med kommunen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Husdyrbrugets nuværende produktionstilladelse er en revurdering fra 6. maj 2014 og en kapitel 5 godkendelse fra 19. december 2006. Husdyrholdet blev dengang godkendt til et dyrehold på 900 stk. årssøer med smågrise indtil 7,2 kg, svarende til 209 DE, beregnet efter daværende beregningsmetoder. Disse to tilladelser ophæves, når denne § 16 godkendelse tages i brug.

Produktionsarealet forøges fra 2.640 m² til 5.087 m².

Registreringsblad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	27568629
Husdyrbrugets navn	Søndergård
Beliggenhedsadresse	Strandelhjørnvej 4
Postnummer	6500
By	Vojens

Ansøger

Ansøgersnavn	Christian Schmidt
Ansøgeradresse	Strandelhjørnvej 6
Ansøgerpostnummer	6500
Ansøgerby	Vojens
Ansøgertelefon	61754640
Ansøger-email	tubjerggaard@privat.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	29210330
Konsulent virksomhedsnavn	SLAGTEKALVERÅDGIVNING ApS
Konsulentnavn	Line Schultz
Konsulentadresse	Herningvej 23
Konsulentpostnummer	7300
Konsulentby	Jelling
Konsulenttelefon	76801252
Konsulent-email	ls@slagtekalve.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5100022247
CHR numre	77954 82919

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 115 - Strandelhjørn, Bevtoft
Matrikel: 406 - Strandelhjørn, Bevtoft
Matrikel: 407 - Strandelhjørn, Bevtoft

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sagsbehandler:

NIRAS, Jasmin Brix Muheisen

Haderslev Kommune

Sagsnummer: 21/14523

Landbrugsgruppen

KS: Astrid Kjærulff Jepsen

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af: Line Schultz, Slagtekalverådgivning ApS

Kortmateriale: Haderslev Kommune / Geodatastyrelsen

Indhold

A.	Afgørelse	6
1)	Afgørelsen	6
2)	Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse	7
3)	Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	7
	Generelle vilkår	7
	Beliggenhed - Afstandskrav	8
	Landskabelige værdier	9
	Indretning og drift	11
	Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem	12
	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning og foder	12
	Lugt	13
	Støj og rystelser	13
	Lys	13
	Transporter	14
	Støv	14
	Skadedyr	14
	Affald	14
	Spildevand og restvand	15
	Natur	16
	Ressourcer, el- og vandforbrug	17
	Uheld	17
	Ophør	17
	Egenkontrol	18
	Bedste tilgængelige teknologi (BAT)	18
	Alternativer	19
	Miljøkonsekvensvurdering	20
4)	Samlet vurdering for afgørelsen	20
5)	Lovgrundlag	20
6)	Andre tilladelser og dispensationer	20
7)	Udnyttelsesfrist	21
8)	Revurdering af miljøgodkendelsen	21
9)	Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40	21
B.	Vilkår for husdyrbruget	22

Generelle vilkår.....	22
Nye bygninger	22
Indretning og drift	23
Håndtering af husdyrgødning	23
Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr).....	24
Reststoffer, affald og naturressourcer	25
Ressourceforbrug	26
Uheld.....	26
Ophør	26
Egenkontrol	26
Oplysning om krav til IE-husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen	27
C. Offentlighed og klagevejledning.....	28
Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse.....	28
Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse	28
Annoncering af afgørelse	28
Klagevejledning.....	29
Civilt søgsmål.....	29
D. Kommunens bilag	30
Bilag 1 - Situationsplan.....	30
Bilag 2 - Produktionsarealer	33
Bilag 3 - Afløbsskitse	37
Bilag 4 - Transportveje.....	38
Bilag 5 - Placering af ny intern markvej	39
Bilag 6 - Arealoverførsel af naboskel	40
Bilag 7 – Beplantning	41
E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2.....	42

A. Afgørelse

1) Afgørelsen

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 16a, stk. 2 til husdyrbruget på Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens, til etablering af en ny slagtekalvestald, som ejer af bygningerne søger om. Der meddeles ligeledes miljøgodkendelse til etablering af klimacontainer, samt ny karantæneafdeling, som lejer af bygningerne og ejer af soholdet driver.

Miljøgodkendelsen omfatter hele bygningsmassen på husdyrbruget, dvs. også de eksisterende anlæg.

Godkendt produktionsareal:

- Eksisterende farestald på 832 m² produktionsareal, til søer, golde og drægtige, som går i individuel opstaldning på delvist spaltegulv.
- Eksisterende løbestald på 303 m² produktionsareal, til søer, golde og drægtige, som er løsgående på delvist spaltegulv.
- Eksisterende vente- og kontrolstald på 540 m² produktionsareal, til søer, golde og drægtige, som er løsgående på delvist spaltegulv.
- Eksisterende drægtighedsstald på 570 m² produktionsareal, til søer, golde og drægtige, som er løsgående på delvist spaltegulv.
- Eksisterende rampe og karantænestald på 506 m², hvoraf 395 m² er produktionsareal. Der går søer, golde og drægtige, som er løsgående på delvist spaltegulv.
- NY Karantæneafdeling på 104 m² hvoraf 91 m² er produktionsareal. Stalden etableret til søer, gold og drægtige som er løsgående, på delvist spaltegulv.
- NY Klimacontainer til smågrise på dybstrøelse, på 20 m² hvoraf 19 m² er produktionsareal.
- NY slagtekalvestald på i alt 2.959 m² hvoraf 2.337 m² er produktionsareal. Der søges om ammekøer og slagtekalve (over 6 mdr.) på dybstrøelse på et produktionsareal på 85 m², og der søges om samme dyretype på fast drænet gulv med skraber og ajlefløb på 2.252 m².

Godkendelse af stalden er betinget af, at der sker en arealoverførsel ved nabomatrikel mod øst, da stalden vil gå over dette skel (matr. 15 – Strandelhjørn, Bevtoft). Ansøger ejer nabomatriklen og vil rykke skellet, således at afstandskravet overholdes.

I alt 5.087 m² produktionsareal

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne.

Godkendt gødningsopbevaringsareal:

- Eksisterende gyllebeholder 1 på 702 m²
- Eksisterende gyllebeholder 2 på 897 m² med teltoverdækning

Andre driftsbygninger:

- Eksisterende foderlade, korn og tørreanlæg
- Eksisterende siloer (silo 1 på 13 m³, silo 2 på 26 m³ og silo 3 på 17 m³, der er i foderrummet i laden)
- Eksisterende skurvogn til medarbejdere
- Eksisterende udleveringsrampe
- NY - tre fodersiloer ifm. ny stald med en størrelse på 40 m³ hver.
- NY - tre fodersiloer ved eksisterende foderlade hvoraf to siloer er 40 m³ hver og den sidste er 150 m³.

Se en oversigt over stalde og anlæg i situationsplanen, bilag 1.

Tidligere afgørelser

Godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens § 33 fra den 19. december 2006

Revurdering af 6. maj 2014

2) Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Haderslev Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget sikrer, at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 226012 version 10 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel E.

Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøgodkendelsen

I henhold til §§ 30 og 33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, skal den ansøgte ammoniakdeposition og lugtemission vurderes ud fra en sammenligning med den lovlige drift på ansøgningsstidspunktet (nudriften) og for 8 år siden.

Nudrift og 8 års drift

Nudriften og 8-års-driften (i 2013) er angivet i revurderingen af 6. maj 2014. Husdyrholdet blev dengang godkendt til et dyrehold på 900 stk. årssøer med smågrise indtil 7,2 kg, svarende til 209 DE, beregnet efter daværende beregningsmetoder i 2006, og 205 DE i 2014. De tilladte gulvtyper fremgår i ansøgningens skema i husdyrgodkendelse.dk.

Ansøgt drift

Haderslev Kommune har den 16. juli 2021 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget, for at opnå den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen, samt nybyggeri af slagtekalvestald, etablering af klimacontainer og karantænestald. Etablering af den nye stald er betinget af, at der sker en arealoverførsel, og at naboskellet mod øst (matr. 15 – Strandelhjørn, Bevtøft) rykkes, således at stalden overholder afstandskravet på minimum 30 meter til naboskel. Det planlægges desuden at søge om etablering af en markvej bag ejendommen Strandelhjørnvej 6-8, til den nye slagtekalvestald. Markvejen er nødvendig for at kunne flytte slagtekalve fra Strandelhjørnvej 6-8 til slut- fedestalden.

Der søges nu om et samlet produktionsareal på 5.087 m².

3) Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Vilkårene til drift og egenkontrol i kapitel B tager udgangspunkt i det ansøgte projekt, Miljøkonsekvensrapporten og kommunens samlede vurdering.

Ansøgers beskrivelse af de tekniske og miljømæssige forhold og vurdering af projektet ses i Miljøkonsekvensrapporten (forkortet til MKR) i kapitel E.

Generelle vilkår

Denne miljøgodkendelse omfatter udelukkende anlægget på adressen Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens.

Ansøger beskriver at de eksisterende driftsbygninger på ejendommen udlejes til anden bruger, som har søer med tilhørende smågrise under CHR.nr.: 77954. Slagtekalvene vil blive produceret under CHR.nr.: 82919. Slagtekalvestaldens daglige drift vil være adskilt fra soholdet på ejendommen, men teknisk- og forureningsmæssigt forbundet. Den daglige drift vil være med forskelligt personale i de to dyrehold, så der ikke sker forurening. Derudover vil foderet også opbevares separat, da der vil være siloer tilknyttet til

slagtekalvestalden, hvor foder til slagtekalve opbevares. Foder til soholdet opbevares i de angivne opbevaringsbygninger, der er på ejendommen, indtil nye siloer opsættes. Derved sikres en klar adskillelse, så man ikke risikere at få sammenblandet foderet.

Der vil være teknisk- og forureningsmæssig sammenhæng mellem de to drifter, da f.eks. el og vand vil være fra samme sted. Derudover drives alt markdrift med gylle fra de to dyrehold. Slagtekalvestalden vil derfor være en del af den eksisterende ejendom.

Ansøger driver også produktion af slagtekalve på ejendommen Strandelhjørnvej 6-8. Der er ikke driftsmæssig sammenhæng mellem soholdet på nr. 4 og kalveproduktionen på nr. 6-8. Der er derimod driftsmæssig sammenhæng mellem de to slagtekalveproduktioner på nr. 4 og nr. 6-8, da dyr, foder og mandskab vil blive flyttet fra den eksisterende stald til den nye. Der vil dog blive opført separate fodersiloer ved den nye stald. Gyllen fra den nye stald vil blive afhentet fra staldens fortank til et biogasanlæg. Afgasset gylle skal opbevares i den nye gylletank på nr. 4. Det vurderes, at der ikke er sådan teknisk sammenhæng mellem de to ejendomme, at den ene ikke kan sælges til anden ejer og fungere adskilt. Der bliver 90 m fra kanten af kalvestalden på nr. 4 til nr. 6-8 (180 m mellem staldmidterne), og det vurderes, at forureningen med lugt, ammoniak og støj godt kan beregnes adskilt. Samlet set vurderer Haderslev Kommune, at de to ejendomme ikke er teknisk, forureningsmæssigt og driftsmæssigt forbundne, så de skal ikke indgå i den samme godkendelse.

Kommunen stiller vilkår om, at det er den ansvarlige for driften af anlægget, som er ansvarlig for at overholde miljøgodkendelsens vilkår. På afgørelsestidspunktet er det ansøger, Christian Schmidt, der som ejer af ejendommen, er ansvarlig for driften.

For at sikre, at tilladelsens vilkår er tilgængelige for de ansatte, stilles der vilkår om, at miljøgodkendelsen og beredskabsplanen skal foreligge på ejendommen.

Beliggenhed - Afstandskrav

De fastsatte afstandskrav i henhold til §§ 6, 7 og 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug gælder for etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg, der medfører forøget forurening.

Afstandskravene vurderes samlet at gælde for den nye slagtekalvestald, klimacontainer og karantæneafdeling.

I tabel 1 nedenfor er anført det anlæg, som ligger nærmest ved det pågældende afstandselement:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Faktisk afstand	Nærmeste anlæg
Byzone, sommerhusområde m.v. og fremtidig byzone; Fremtidig byzone indenfor kommuneplanperioden	50 m	7,4 km	Klimacontainer
Lokalplan i landzone for boliger eller rekreativt om. Lokalplan nr. 52 – udlagt til konferencecenter, Nr. Hostrup, Aabenraa	50 m	6 km	Slagtekalvestald
Nabobeboelse	50 m	155 m	Slagtekalvestald
Ikke almene vandforsyningsanlæg 151.875	25 m	38 m	Ny karantæneafdeling
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Ca. 800 m	Slagtekalvestald
Vandløb (herunder dræn) søer	15 m 15 m	325 m >15 m	Klimacontainer
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	16 m	Slagtekalvestald
Naboskel Matrikel 15 - Strandelhjørn, Bevtoft	30 m	30 m	Slagtekalvestald
Beboelse samme ejendom	15 m	34 m	Karantæneafdeling
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	> 25 m	Ejendommen
Kategori 1 og 2 natur	10 m	Ca. 11 km og 3 km	Slagtekalvestald

Tabel 1: Afstandskrav

De generelle afstandskrav i § 8 er overholdt. Stalden overholder pr. december 2022 ikke afstandskrav til nabomatrikel mod øst, da stalden vil gå over dette skel (15 – Strandelhjørn, Bevtoft). Ansøger ejer dog også nabomatriklen og vil rykke skellet således, at der er minimum 30 meter fra stalden til skellet (bilag 6). Etablering af nybyggeriet er derfor betinget af, at skellet rykkes og stalden overholder afstandskravet til naboskel.

Kalvestalden er placeret således, at afstandskravet til den faktiske vej overholdes. Den faktiske vej er en privat fællesvej, idet den er eneste adgangsvej mod syd til en markmatrikel, der ejes af en nabo. Den faktiske vej svarer ikke til den matrikulære vej, idet vejnettet går midt igennem soholdets driftsbygninger, men dette forhold behandles særskilt af kommunens vejafdeling.

Det skal sikres, at der ikke er et rørlagt vandløb eller dræn, hvor der skal bygges stalde, og der stilles vilkår om dette.

Det vurderes desuden, at det ansøgte, ikke er beliggende indenfor fredninger, skov-, strand-, sø-, å-, kirke- og fortidsmindebeskyttelseslinje eller i forbindelse med beskyttede sten- og jorddiger.

Landskabelige værdier

Nye bygninger

Der vil blive etableret en ny fritliggende staldbygning på 3.000 m² på østsiden af ejendommens øvrige stalde og den private fællesvej. Staldens dimensioner bliver ca. 30 x 100 m. Stalden vil blive opført i samme stil og med lignende materialer, som de eksisterende bygninger. Dog er so-staldene opført i mursten, hvor sengebåsestalden til slagtekalvene vil blive opført i betonelementer og stålplader, men i samme farvestil og med lignende tag, som eksisterende bygninger, for at ejendommen fremstår ensartet i udtryk (tegninger er vist i MKR afsnit Anlægsarbejder).

Der vil derudover blive indrettet en ny karantæneafdeling i den eksisterende foderlade ved soholdet, og der bliver opstillet en klimacontainer ved farestalden. Klimacontaineren vil blive helt skjult bag de eksisterende bygninger.

Der er ansøgt om tre fodersiloer placeret ved den sydlige facade af den nye kalvestald. Siloerne bliver maksimalt 13 m høje og de bliver hver 40 m³. Der er desuden søgt om tre fodersiloer ved eksisterende foderlade som ligeledes bliver maksimalt 13 m høje og hvoraf to er 40 m³ og den tredje er 150 m³.

Se ansøgers MKR, afsnit E2. Placering ses i bilag 1.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Generelt

Ved ansøgninger efter husdyrbrugloven, der indebærer opførelse af ny bebyggelse, skal det indgå i kommunens vurdering, om de ansøgte bygninger er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrugsejendom, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 3.

Ved vurdering af om bygningerne anses for at være erhvervsmæssigt nødvendige, lægges der vægt på de samme hensyn og praksis, som hvis vurderingen skulle foretages efter planlovens landzonebestemmelser.

Ny bebyggelse skal som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, medmindre der foreligger en særlig begrundelse for en anden beliggenhed, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 23, stk. 1.

Vurdering af nye bygninger på ejendommen Strandelhjørnvej 4

Ansøger ønsker at opføre en moderne slutfedningsstald til slagtekalve. Staldens størrelse svarer til at kunne aftage småkalvene fra produktionen på Strandelhjørnvej 6-8 ved en alder på 6 måneder, og opfede dem på nr. 4 til slaggt ved cirka 10 måneder. Ansøger har søgt inspiration ved andre slagtekalve producenter, hvor der har været stor succes med tilsvarende velfungerende indretning i staldanlægget, herunder et automatisk fodringsanlæg og et 5 m bredt foderbord i midten af staldens længde. Ved at flytte slutfedekalvene til den nye stald, bliver der

større rotation i staldene på Strandelhjørnvej 6-8, hvorved der produceres flere kalve, og er dermed bedre rustet til en fremtid, hvor udviklingen går mod større og færre landbrug.

De eksisterende bygninger anvendes fuldt ud i den fremtidige drift af soholdet, og de nye bygninger kan derfor ikke indrettes her.

Haderslev Kommune vurderer, at den nye slagtekalvestald er erhvervsmæssigt nødvendig for at kunne fremtidssikre ejendommens videre udvikling. Hermed også de tre nye siloer ved stalden og de tre siloer ved foderladen.

Derudover ønskes der etablering af en ny klimacontainer til svineproduktionen på ejendommen. Klimacontaineren ligger i tilknytning til farestalden, og er erhvervsmæssigt nødvendig, da den mere effektive produktion øger behovet for mere plads til smågrise.

Den nye stald og fodersiloer ligger i en afstand på 20 m fra ejendommens eksisterende bygninger. Stalden kunne ikke placeres nærmere på, da afstandskravet til den private fællesvej skal overholdes. Det vurderes, at de nye bygninger placeres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse.

Haderslev Kommune vurderer på denne baggrund, at de nye bygninger er erhvervsmæssigt nødvendige for ejendommens drift som landbrug.

Kommuneplanen 2021-2033

Ejendommen ligger indenfor Særligt værdifuldt landbrugsområde og Større sammenhængende landskaber.

Retningslinje 3.1.1 for Særligt værdifuldt landbrugsområde er gengivet nedenfor.

- I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Retningslinje 3.5.2 for Større sammenhængende landskaber er gengivet nedenfor.

- De større sammenhængende landskaber skal som udgangspunkt friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, som slører de visuelle og landskabelige sammenhænge, påvirker landskabernes uforstyrrede karakter, og som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne.
- Inden for de større sammenhængende landskaber tillades større byggerier og større tekniske anlæg kun, hvis de ved placering og udformning kan indpasses i landskabet, så de ovenstående hensyn varetages.

Landskabelig vurdering

Klimacontaineren er placeret inde imellem de øvrige bygninger til soholdet og vil ikke kunne ses udefra, og vil ikke påvirke landskabet.

Slagtekalvestalden bliver en stor og dominerende bygning. Det er undersøgt, om bygningen kunne placeres nord-syd i stedet for som ønsket øst-vest, men nord-syd vil ikke kunne fungere i den daglige drift, se afsnittet om Alternativer. Den naturlige ventilation i den nye slagtekalvestald fungerer bedst ved en øst-vestlig placering.

Stalden ønskes placeret på det sted, hvor der på nuværende tidspunkt er et øst-vestgående læhegn af 1-2 rækker træer. Læhegnet bryder de nord-sydgående linjer i landskabet, som stammer fra stjerneudskiftningen fra landsbyen Strandelhjørn. Ved at lægge den nye stald på samme sted som læhegnet, bibeholdes denne tværgående struktur, og der tilføjes ikke et nyt element i landskabet. Læhegnet skal fældes for at give plads til stalden, men der bliver stillet vilkår om nyttilplantning umiddelbart nord for stalden, så udseendet fra Strandelhjørn ned over markerne mod syd, ikke bliver anderledes, end nu.

Det vurderes, at de nærmeste beboelser, i landsbyen Strandelhjørn 370 m mod nord, ikke vil opleve, at stald plus læhegn skæmmer landskabet.

De nye siloer, ved den nye slagtekalvestald, vil blive maksimum 13 meter høje, hvilket er højere end stalden, som bliver 9,25 meter høj. De nye siloer ved eksisterende foderlade, bliver ligeledes maksimalt 13 meter høje. De i alt seks nye siloer, vil blive etableret på sydsiden af eksisterende og nye bygninger, hvor vejen "Strandelhjørnvej" er nord for ejendommen, og udsynet derfor vil være delvist skærmet fra vejen. Toppen af siloerne vil dog være

synlige fra vejen. Selvom siloerne er delvist synlige fra vejen, vurderes de at indgå som en naturlig del af den samlede bygningsmasse. Det vurderes, at siloerne ikke har konsekvenser for oplevelsen af landskaberne.

For at styrke landskabets karakter af stjerneudskiftning stilles der vilkår om at bibeholde og vedligeholde de tre nord-sydgående træhegn som på nuværende tidspunkt markerer ejendommens matrikulære grænser. Herved vurderes det samlet, at der tages hensyn til landskabets karakter, og at kommuneplanens retningslinjer imødekommes.

Alternative placeringer

Der er i forbindelse med optimering af projektet undersøgt alternative placeringer til den nye slagtekalvestald.

1. scenarie:

Det første scenarie var at placere den nye slagtekalvestald i forbindelse med kalveproduktionen på Strandelhjørnvej 6-8. Dette er ikke en mulighed, da afstanden til eksisterende bygningsmasse på Strandelhjørnvej 4 vil være cirka 80 m, og bygningsmassen på nr. 4 ville dermed ikke fremstå visuelt som en ensartet helhed i landskabet, men nærmere få karakter af spredt bebyggelse.

2. scenarie:

Et andet scenarie der blev undersøgt, var at placere stalden syd for bygningerne på Strandelhjørnvej 4. Dette ville dog give meget transport og blive for energi- og ressourcekrævende, da kalve, foder, medarbejdere med videre, skal transporteres fra Strandelhjørnvej 6-8.

Muligheden for at stalden placeres nord-syd vendt og stadig inden for 20 meter til eksisterende bygningsmasse er diskuteret og overvejet. Her er hovedargumentet for, at løsningen ikke er en mulighed også, at arbejdsgangen fra Strandelhjørnvej 6-8, vil blive for lang og tung: Kalvene sættes ind i den østlige gavl-ende af den nye stald. Der bliver dermed ca. 140 m, hvorimod en nord-syd vendt stald med port i nord-enden vil give ca. 220 m. Der er flere arbejdsgange dagligt mellem staldene, hvorfor denne forskel hurtig bliver stor. Den naturlige ventilation ville ikke fungere lige så godt som ved en øst-vestlig placering.

Kørsel med maskiner ud og ind af en østlig vendt port gør arbejdsgangen nemmere, samtidig med at der er mindre slid på maskiner og mindre brug af diesel. Et andet argument er, at ansøger ønsker at opføre solceller på sydsiden af stalden, som et bidrag til sit klimaregnskab. Dette er mest fordelagtig på en stor sydvendt flade med mange solskinstimer.

3. scenarie:

Et sidste alternativ er at anvende de eksisterende bygninger på Strandelhjørnvej 4. Dette alternativ har ikke været overvejet, da der allerede er en velfungerende produktion af søer og smågrise og staldene er lejet ud til dette formål. Desuden er staldene indrettet til so- og smågriseproduktion og ikke til slagtekalveproduktion.

Indretning og drift

Se ansøgers MKR, afsnit B1, B5 og E1a.

Ansøger søger om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen, og om en ny slagtekalvestald. Ansøger ejer ejendommen, som lejes ud til en svineproducent, der har soholdet. Ansøger har fået tilsagn om et tilskud til den nye stald igennem ordningen "Modernisering af kvægstalde 2020". Ansøger oplyser, at stalden vil være sengebåsestald, med fast drænet gulv med skraber og ajleafløb til slagtekalve fra 6 mdr. til slagt. Der vil blive etableret et større foderbord på ca. 5 m og to sengebåsearealer på hver side af foderbordet. På foderbordet vil der blive tildelt grovfoder i form af halm. Derudover skal der etableres automatisk foderanlæg. Ansøger beskriver at slagtekalvestalden ønskes placeret på den østlige side af det eksisterende anlæg, for at gøre tilkørslen lettilgængelig. Der ønskes derudover at opføre tre siloer i tilknytning til stalden på sydsiden af stalden og i tilknytning til det eksisterende automatiske foderanlæg, samt tre siloer ved eksisterende foderlade, for at trafik til og fra stalden gøres lettere.

Desuden søges om en klimacontainer til den øgede produktion af smågrise og om indretning af en del af foderladen til karantænestald for soholdet.

Produktionsarealet forøges fra 2.640 m² til 5.087 m².

Der stilles vilkår om placering og udformning af den ny bebyggelse, samt om beplantning for at imødekomme kommuneplanens retningslinjer.

Herved opfyldes kravet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om placering for at begrænse transport og tage hensyn til fremtidig udvikling (§ 36 stk. 1, nr. 7).

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

Situationsplan med angivelse af placering fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

Der søges om indretning af en del af foderladen til karantænestald for soholdet.

Produktionsarealet forøges fra 2.640 m² til 5.087 m².

Produktionsarealet er angivet som nettoarealer, og der er vedlagt tegninger af staldenes indretning (se bilag 2).

Miljøpåvirkningen med ammoniak og lugt afhænger af produktionsarealets og gødningsopbevaringsarealets størrelse, af dyresammensætningen og de anvendte staldsystemer samt af den anvendte teknologi. Kommunen stiller derfor vilkår til disse forhold for at sikre, at miljøpåvirkningerne fra ejendommen fastholdes på det niveau, der fremgår af ansøgningen.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning og foder

Se ansøgers MKR side 17.

Flydende husdyrgødning opbevares i ejendommens gyllebeholdere med kapacitet på 3.000 m³ og 3.600 m³. Derudover er der gyllekælder med opbevaringskapacitet på 1.240 m³ i svinestaldene. Med det forventede dyrehold, er den samlede årlige produktion af flydende husdyrgødning fra soholdet oplyst til at være cirka 3.544 tons gylle/år. Ansøger oplyser, at der er plads til en hel årsproduktion i eksisterende gyllebeholder 1 + gyllekælder.

Gyllen, der produceres i forbindelse med slagtekalveproduktionen, vil blive opbevaret i fortank og gyllekanalerne i stalden. Der vil ikke blive pumpet gylle fra slagtekalvestalden direkte til gylletanke. Gyllen opbevares i fortank, som tømmes ca. hver 14. dag af biogasselskabet. Den afgassede gylle leveres tilbage i forhold 1 tons til 1 tons og opbevares herefter i gyllebeholder 2. Der bliver en årsproduktion omkring 3.000 tons og der er plads til 3.600 m³ i gyllebeholder 2. Se bilag 1 i afsnit D.

Ifølge § 10 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16a, stk. 2 miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Ifølge DMI kan der i fremtiden forventes mere nedbør, efterhånden som klimaet bliver varmere, og nedbøren falder særligt om vinteren. Der kan forventes mere regn, flere stormfloder og flere kraftige skybrud; Og det kan ikke undgås, at markerne bliver vådere og oversvømmede, så der ikke altid kan køres på markerne og udbringes gylle som hidtil forventet. Det skal der tages højde for, så overfyldte gylletanke undgås. Der skal derfor tilstræbes en opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder.

Dybstrøelsen fra stalden til slagtekalve og fra klimacontaineren køres direkte til biogasanlæg.

Haderslev kommune vurderer sammenfattende, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødningen på ejendommen. Det forudsættes, at de til enhver tid gældende krav om opbevaringskapacitet overholdes, jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen.

For at sikre mod spild af gødning, stilles der vilkår om opsyn under gødningshåndtering og opsamling af eventuelt spild.

Der er telt på den største af gyllebeholderne. Der stilles derfor vilkår fra teknologilisten til driften af teltoverdækningen.

Lugt

Se ansøgers MKR, afsnit B6, B4, E1b, og E1c.

I ansøgningssystemet er beregnet en teoretisk geneafstand for de 3 genekriterier (beboelsestyper): byzone, enkelt beboelse, og samlet bebyggelse i landzone.

Naboejendomme med landbrugspligt eller ejendomme ejet af ansøger er ikke omfattet af genekriterierne for lugt.

Geneafstanden (korrigeret geneafstand) er den minimumsafstand, der skal være fra et anlæg til de 3 beboelsestyper, for at genekriteriet ikke overskrides.

Lugtberegningerne viser, at afstandskravene i godkendelsesbekendtgørelsen overholdes for alle tre boligtyper:

Områdetype	Mindste geneafstand	Faktisk vægtet gennemsnitsafstand
Enkelt-bolig uden landbrugspligt Strandelhjørn Bygade 34	164 meter	418 meter
Samlet bebyggelse Strandelhjørn Bygade 25	323 meter	508 meter
Byzone Hovslund, Ø. Løgum	519 meter	5.114 meter

Tabel 2: Afstandskrav og afstande til naboer

Eventuelt kumulation med øvrige husdyrbrug er uden betydning, da den faktisk afstand er længere end 120 procent af geneafstanden.

For alle husdyrbrug gælder, at lugtemissionen kan begrænses ved at opretholde en god staldhygiejne, og at produktionsforhold og arbejdsgange skal tilrettelægges således, at dannelse af lugtende stoffer minimeres. På baggrund heraf stiller Haderslev Kommune vilkår vedrørende rengøring af staldanlæg og ventilation med henblik på at sikre, at lugtgener begrænses mest muligt.

Haderslev Kommune vurderer på denne baggrund, at lugten ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omboende.

Støj og rystelser

Se ansøgers MKR, afsnit B7.

De væsentligste støjkluder vurderes at være hovedsageligt fra husdyr, korn- og fodertransportsystemer, tilkørsel af halm, kørsel med husdyrgødning og interne transportere, samt transport af dyr og foder fra naboejendommen Strandelhjørnvej 6-8. På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser.

Kommunen vurderer, at støjen ikke vil overstige miljøstyrelsens vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelser. Disse vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Der anføres vilkår for tre forskellige boligtyper, ud fra miljøstyrelsens vejledende grænser.

I vilkåret indgår, at overholdelse af støjgrænserne skal kunne dokumenteres.

Brug af maskiner kan eventuelt give anledning til rystelser. Haderslev Kommune vurderer dog, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

Lys

Se ansøgers MKR, afsnit B7.

Det vurderes, at lysforhold på ejendommen ikke vil få en væsentlig indvirkning på landskabet eller være til væsentlig gene for omkringboende, da der er stor afstand til naboer.

Der stilles vilkår om, at udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer samt at lys ikke må være til væsentlig gene. Det er Haderslev kommune, der vurderer, om en gene er væsentlig.

Transporter

Se ansøgers MKR, afsnit B7.

Det forventes, at der vil komme flere transportere grundet afhentning af kalve fra ejendommen. Samlet forventes antallet af transportere at stige fra 300 til 400 pr. år.

Der er én adgangsvej til ejendommen, se bilag 4, som udmunder i Strandelhjørnvej. Der løber en privat fællesvej mellem den nye slagtekalvestald og de eksisterende bygninger.

Ansøger ønsker at etablere markvej bagom Strandelhjørnvej 6-8, over til den nye stald, for dermed at undgå al transporten mellem de to ejendomme på Strandelhjørnvej. Der er indsendt et oversigtskort, som viser den ønskede placering af denne markvej (bilag 6).

Der er cirka 340 m fra de interne kørselsveje og 120 m fra indkørslen ved Strandelhjørnvej til naboen mod nord. På grund af afstanden vurderes interne transportere og udkørsler ikke at give anledning til gener for omkringboende, og der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport. Der ligger ikke boliger langs den private fællesvej, som bare er adgangsvej til en nabomarkparcel.

Eventuelle støjgener fra transport på ejendommens matrikel er omfattet af støjvilkårene, og det vurderes, at støjvilkårene ved naboer vil blive overholdt, og at transportere i øvrigt ikke vil give anledning til væsentlige gener, som ikke kan accepteres, når man bor på landet.

Transport på offentlig vej kan ikke reguleres i miljøgodkendelsen.

Støv

Se ansøgers MKR, afsnit B7.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, specielt når det foregår på grusveje og planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er cirka 250 m fra ejendommens indkørsel til nærmeste nabo (ejendommen ejes af ansøger). Der er cirka 120 meter til nærmeste nabo som ikke er ansøgers ejendom. Transport på interne køreveje går ikke forbi nabobeboelser. Støv fra transportere på de interne køreveje vurderes derfor ikke at forårsage støvgener for omkringboende. Øvrige kilder til støv er håndtering af foder og ventilation. Det vurderes, at ejendommens drift foregår på en hensigtsmæssig måde, uden at give anledning til væsentlige støvgener for eksterne omgivelser.

Der stilles ikke vilkår om støv.

Skadedyr

Se ansøgers MKR, afsnit B7

Gener fra fluer og skadedyr skal minimeres, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, om foderopbevaring, og om at overholde retningslinjer for fluebekæmpelse. Husdyrbrug skal følge retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi om at forebygge og bekæmpe forekomsten af skadedyr på husdyrbrugets anlæg, så disse skadedyr ikke kommer til at genere husdyrbrugets naboer. Link: <https://husdyrvejledning.mst.dk/media/206819/retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf>

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddeles til kommunen eller til det private firma, der står for rottebekæmpelsen på ejendommen, så bekæmpelse kan iværksættes.

Her kan du anmelde opdagelse af rotter, på kommunens hjemmeside:

<https://www.haderslev.dk/selvbetjening/anmeld-rotter/>

Affald

Affald

Se ansøgers MKR, afsnit B8.

Opbevaring og bortskaffelse af affald skal ske i overensstemmelse med Haderslev Kommunes REGULATIV FOR ERHVERVSAFFALD.

Der stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Regulativet for erhvervsaffald kan findes på kommunens hjemmeside <https://docplayer.dk/4257093-Haderslev-kommune-regulativ-for-erhvervsaffald.html>

Der gøres desuden opmærksom på, at reglerne om opbevaring af "olie, kemikalier og affald herfra" er beskrevet i Haderslev Kommunes Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier, se mere på <https://www.haderslev.dk/media/1327/forskrift-for-opbevaring-af-farligt-affald-og-kemikalier-enderlig-juni-2015.pdf>

I forskriften står også, at spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på landbruget. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Læs desuden om "Affaldssortering i Landbruget" på [Landbrugsaffald \(haderslev.dk\)](http://Landbrugsaffald(haderslev.dk)).

Vi henviser i denne forbindelse også til, at det kun er tilladt at benytte affaldstransportører til håndtering af genanvendelige affaldsfraktioner, der er registreret i Energistyrelsens affaldsregister. Se nærmere på Energistyrelsens hjemmeside <https://affaldsregister.ens.dk/Default.aspx>.

Døde dyr

Der stilles vilkår til opbevaring af døde dyr, da hensynet til lugtgener og uhygiejniske forhold vurderes at være en skærpelse af de gældende regler om døde dyr, som fremgår i bekendtgørelse nr. 558 fra 2011 om opbevaring af døde dyr.

Ansøger beskriver at døde dyr opbevares på befæstet plads og dyrene er overdækket indtil afhentning. Her ligger de opløftet fra jorden. De bortskaffes af autoriseret destruktionsanstalt (DAKA).

Spildevand og restvand

Spildevand

Se ansøgers MKR, afsnit B8.

Ansøger oplyser, at der er tagrender på alle eksisterende stalde og den nye slagtekalvestald. Alt tagvand ledes via dræn til et nyt forsinkelsesbassin, som er planlagt etableret nær hovedvejen. Se bilag 3 Afløbsskitse.

For at mindske risikoen for udledning af forurenende stoffer såsom foderrester, olie og gødning, stilles der vilkår om, at foder ikke må kunne udledes til jord og grundvand, og om at eventuel vask af maskiner skal foregå med opsamling af vaskevandet eller på arealer med vegetation.

Udleveringsramper er også punkter, hvorfra der kan ske forurening med husdyrgødning, og der er stillet vilkår om sikring, evt. med afløb til gyllekanalerne.

Åbne nedløbsbrønde skal sikres, så der ikke kan udledes forurenende stoffer til vandløb.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at reducere mængden af spildevand (§ 36 stk. 1, nr. 8).

Vask af sprøjtemiddeludstyr skal følge reglerne i Vaskepladsbekendtgørelsen nr. 1401 fra 2018.

Olie og diesel, kemikalier og andre stoffer

Se ansøgers MKR, afsnit B7 og B8

Opstilling og afmelding af olietanke reguleres i henhold til olietanksbekendtgørelsen (nr. 1257/2019).

Haderslev Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår til eventuel opbevaring af fyringsolie/diesel for at undgå forurening af jord og grundvand ved uheld. Der stilles vilkår om, at beholderne skal sikres mod påkørsel. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af olie.

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af overholdelse af vilkåret om vask af maskiner og vilkåret om opbevaring og opsamling af spild af kemikalier

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at begrænse frigivelse af farlige stoffer (§ 36 stk. 1, nr. 13).

Natur

Se ansøgers MKR, afsnit B5, B4 og D1b)

Husdyrbruglovens beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition til forskellige naturkategorier:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. §7 stk. 1, nr. 1 i Loven Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000.	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden <ul style="list-style-type: none"> • 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug • 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug • 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug
Kategori 2. §7 stk. 1, nr. 2 i Loven. Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, udenfor Natura 2000.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt ammoniakfølsomme skove.	Ved merdeposition på over 1,0 kg N/ha/år: Ud fra en konkret vurdering stilles evt. krav om en maksimal belastning

Emissionerne fra ejendommen bliver:

Samlet emission: 5480,0 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift): 1948,6 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (nudrift): 1769,2 (kg NH ₃ -N/år)
---	---	---

Haderslev Kommune henviser til naturvurderingerne i Miljøkonsekvensrapporten om kategori 1, 2 og 3 natur.

Kategori 1 natur ligger 11,3 km nordøst for ejendommen og vil få en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 2 natur ligger 3,2 km nordøst for og får ligeledes 0,0 kg N/ha/år.

Kategori 3 natur er en mose, der ligger 460 m nordvest for staldene og får 0,2 kg N/ha/år i merdeposition.

Nærmeste øvrig § 3 natur er en sø, der ligger 640 m fra staldene. Søen får 0,1 kg N/ha/år i merdeposition.

Det vurderes, at kategori 1, 2 og 3 naturområderne ikke vil blive påvirket af projektet, ligesom at tilstanden i øvrig § 3 natur ikke vil ændre sig som følge af projektet. Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Habitatbekendtgørelsen

Ifølge habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven. Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Nærmeste Natura 2000-område er Pamhule skov og Stevning Dam, placeret ca. 11,5 km nordøst for produktionsanlægget. Området består af et habitatområde og et fuglebeskyttelsesområde (Natura 2000-område nr. 92). For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. Natura 2000-området Pamhule Skov og Stevning Dam er specielt udpeget på grundlag af en række af naturtyper, arter og fugle. Der er bl.a. en væsentlig tilstedeværelse af naturtyperne elle- og askeskov og bøg på muld.

Ved projektets gennemførelse bliver total (og mer-) ammoniakdepositionen på området 0,0 kg N, hvilket ikke overskrider grænseværdien for væsentlig påvirkning af natur. Haderslev Kommune vurderer derfor, at det ansøgte, ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter, kan påvirke det internationale naturbeskyttelsesområde væsentligt eller få negativ indvirkning på arterne og naturtyperne, som Natura 2000-området er/bliver udpeget for at beskytte.

Det konkluderes på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en konsekvensvurdering i forhold til påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder.

Bilag IV arter

Der er ikke registreret nogle bilag IV dyrearter inden for 1,5 km fra ejendommen. Det vurderes som nævnt ovenfor, at tilstanden i § 3 natur ikke vil ændre sig som følge af projektet. Haderslev Kommune vurderer, da projektet ikke vil forårsage tilstandsændring, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter vil ikke blive beskadiget eller ødelagt. Se også MKR i kapitel E side 22.

Ressourcer, el- og vandforbrug

Se ansøgers MKR, afsnit B8.

Heri er beskrevet ejendommens energi- og vandbesparende foranstaltninger.

Lovens formål er blandt andet særlig at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer. Haderslev Kommune stiller derfor vilkår om at registrere el- og vandforbruget og om at vedligeholde vandinstallationerne. Desuden skal elinstallationerne og ventilationsanlæg efterses mindst hvert 5. år.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at minimere vandforbruget (§ 36 stk. 1, nr. 9).

IE-husdyrbrug er jf. § 47 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen desuden forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til enhver tid gældende bygningsreglement, jf. byggelovens § 5.

Uheld

Se ansøgers MKR, afsnit B7 og D1f.

IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en beredskabsplan. Indholdet af beredskabsplanen er fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsens § 44. Ansøger har udarbejdet en beredskabsplan. Planen skal gennemgås for eventuel opdatering med de nye krav i § 44.

Der stilles desuden vilkår om, at beredskabsplanen skal opdateres mindst en gang om året, og være tilgængelig og kendt af de ansatte (også hvis der anvendes udenlandsk arbejdskraft). Det er ejers ansvar, at de ansatte har kendskab til indholdet af beredskabsplanen. Opdateringen har fokus på at forebygge uheld hos de ansatte.

Ophør

Se ansøgers MKR, afsnit B3.

Haderslev Kommune vurderer, at oprydning i forbindelse med ophør af produktionen minimerer risikoen for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr og er med til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Der stilles vilkår herom.

Alt affald skal bortskaffes i henhold til kommunens Regulativ for erhvervsaffald.

Ansøger/lejer påregner en produktion med over 750 stipladser til søer og er dermed et IE-brug. Senest fire uger efter driftsophør skal dette anmeldes til kommunen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i Jordforureningsloven.

Samtidig skal der opfyldes en række krav til IE-husdyrbrug, som er oplistet i godkendelsesbekendtgørelsen (se kapitel B). Hvis produktionen senere kommer under grænsen for IE-brug, anses husdyrbruget for ophørt som IE-husdyrbrug hvad angår Jordforureningsloven, men skal dog stadig følge vilkårene i miljøgodkendelsen samt de generelle regler, som gælder for IE-brug, indtil der evt. søges og opnås en ny miljøgodkendelse.

For at kommunen kan være orienteret om driftsophøret, stilles der vilkår om at oplyse om driftsophør.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at undgå forureningsfare ved ophør (§ 36 stk. 1, nr. 12).

Egenkontrol

Det er væsentligt, at der på husdyrbruget foretages egenkontrol, der indeholder dokumentation for den løbende overholdelse af vilkårene.

I godkendelsen fastsættes egenkontrollvilkår om, at der skal være dokumentation for, at el- og vandforbrug registreres, samt at der kan fremvises kontrolrapport for elinstallationer og ventilationsanlæg.

Vilkårene i denne tilladelse vil løbende blive gennemgået af tilsynsmyndigheden (kommunen) sammen med driftsherren ved miljøtilsyn.

Herved opfyldes krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at IE-brug skal have vilkår om at overvåge foranstaltningerne (§ 36 stk. 1, nr. 11).

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Ammoniakemissionen er på 5,480 kg NH₃-N (stald plus lager). Ejendommen er et IE-brug, så der er krav om overholdelse af BAT-niveauet for ammoniakemission og om en BAT-redegørelse.

BAT ammoniakemission generelt

I forbindelse med miljøgodkendelser af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N/år, skal ammoniakemissionen reduceres til et niveau svarende til BAT, dvs. "bedste tilgængelige teknik". Med begrebet "bedste tilgængelige teknik" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet i forhold til ammoniakemission.

I forbindelse med behandling af denne ansøgning om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af, om de beregnede emissionsgrænseværdier, der fastsættes som BAT-krav, overholdes. Desuden vurderes anvendte virkemidler til begrænsning af ammoniakemissionen.

Husdyrbrugets tab af ammoniak til omgivelserne beregnes som summen af emissionen fra stalde og opbevaringsanlæg. Beregningen af emissionen baseres på oplysninger om husdyrholdets dyretyper, staldanlæg, opbevaringsanlæg for husdyrgødning og valgte teknologier.

BAT-kravet beregnes ud fra den ansøgte driftsfase i husdyrgodkendelse.dk, hvor der indsættes de virkemidler, der er stillet som vilkår i eventuelle tidligere godkendelser. BAT-krav stilles for emissionen fra staldene, men ansøger kan inddrage emissionen fra lagre, hvis det ønskes.

BAT ammoniakemission for dette projekt

I denne sag er der ikke en udnyttet, tidligere miljøgodkendelse med teknologiske virkemidler. De eksisterende stalde er angivet som "Eksisterende staldafsnit".

Beregning af ammoniakemissionen for det ansøgte projekt viser følgende:

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5418	639	6057
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5020	460	5480
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	577
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Der er anvendt stald- og gulvtyper som virkemiddel til at opfylde BAT-kravet, og virkemidlerne stilles som vilkår under Indretning og drift. Som det ses i tabellen ovenfor, bliver det vejledende BAT-krav overholdt. Den ekstra ammoniakreduktion skyldes, at den store nye slagtekalvestald har fast drænet gulv med skraber og ajlefløb, som er den bedste BAT-type.

Herved opfyldes husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om, at IE-brug skal have vilkår om relevante tekniske foranstaltninger (§ 36 stk. 1, nr. 10).

BAT redegørelse for IE-brug

IE-husdyrbrug skal redegøre for anvendelsen af bedste tilgængelige teknik indenfor emnerne management, råvarer, energi og vand (godkendelsesbekendtgørelsen bilag 1 punkt C).

Der er i miljøkonsekvensrapporten afsnit 4.2 (se kapitel E) redegjort for

- Management.
- Råvarer, foder.
- Energibesparende foranstaltninger.
- Vandbesparende foranstaltninger.

BAT-redegørelsen indgår i ansøgers miljøkonsekvensrapport som påkrævet for et IE-husdyrbrug. Haderslev Kommune vurderer, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet lever op til kommunens BAT niveau for en ejendom af pågældende størrelse.

Der gøres desuden opmærksom på BAT-reglerne for IE-brug i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §§ 42 - 51. I kapitel B er der en liste over reglerne i forlængelse af de stillede vilkår. Kravene skal opfyldes fra datoen for denne § 16a, stk. 2 IE-miljøgodkendelse.

Alternativer

Se ansøgers MKR, afsnit E2.

Ansøger beskriver (se afsnittet Landskabelige værdier), at der er undersøgt alternative placeringer til den nye slagtekalvestald, og at den valgte placering er driftsmæssigt, miljø-, energi- og transportmæssigt den bedste løsning.

o-alternativet, dvs. ingen ny godkendelse efter § 16a, stk. 2, vil betyde, at tilsagnet til den nye slagtekalvestald, gennem Moderniseringsordningen, ikke udnyttes, samt at der ikke sker den nødvendige udvikling med en løbende tilpasning af produktionsanlægget.

Miljøkonsekvensvurdering

Ansøgers konsulent har som en del af ansøgningsmaterialet indsendt en Miljøkonsekvensrapport, som krævet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 punkt A, B, C, E og F (bekendtgørelse nr. 2225/2021). Ansøgers MKR ses i kapitel E.

Haderslev Kommune har inddraget ansøgningen og MKR i sagsbehandlingen, og har undersøgt de fremlagte oplysninger. Kommunen har inddraget relevante oplysninger, der er fremkommet via høringerne i forbindelse med forannoncering af ansøgningen (der kom ingen bemærkninger) og i forbindelse med udkastet. Haderslev Kommune har på denne baggrund undersøgt projektets indvirkning på miljøet. Den begrundede konklusion med de relevante vilkår er indarbejdet i denne godkendelse.

Haderslev Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, som ikke medfører væsentlige påvirkninger af omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik BAT, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

4) Samlet vurdering for afgørelsen

Haderslev Kommuner vurderer, at der med de stillede vilkår kan meddeles miljøgodkendelse til husdyrbruget.

På baggrund af de stillede vilkår i kapitel B og vurderingerne i MKR i kapitel E, samt ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

5) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i Husdyrbrugloven, Lov Bek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag, som husdyrproduktionen er underlagt. Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges.

6) Andre tilladelser og dispensationer

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen.

Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse og tilladelse til afledning af tagvand fra ny staldbygning hos Haderslev Kommune, samt tilladelse for ændring af markvejen imellem ejendommen og Strandelhjørnvej 6-8, hvis en af ejendommene frasælges. Der skal ikke ansøges om etablering af markvej.

Der skal også tages kontakt til det lokale museum for eventuel arkivalisk/arkæologisk undersøgelse.

Orientering om generelle regler

Lovkrav om effektiv rengøring

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er krav om effektiv rengøring af de arealer, hvor produktionsdyrene kun opholder sig kortvarigt. De omtalte arealer omfatter blandt andet staldgange og drivgange.

Rengøringen af disse arealer skal foretages

- senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang til arealet dagligt
- senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene IKKE dagligt har adgang til arealet

Lovgivningen om ovenstående findes i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38 (2225 af 27. november 2021).

7) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses som fuldt udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt, eller når den ansøgte udvidelse eller ændring faktisk er gennemført. Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet indenfor en frist på 6 år.

Hvis miljøgodkendelsen herefter ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet. Har husdyrbruget opnået IE status og herefter kommer under stipladskriteriet for IE-husdyrbrug, forbliver husdyrbruget et IE-husdyrbrug med de krav der hertil hører, indtil der søges om ny godkendelse.

8) Revurdering af miljøgodkendelsen

§ 16 a IE-miljøgodkendelser skal regelmæssigt, og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget i 2031.

9) Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil 2031.

B. Vilkår for husdyrbruget

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Vilkårene skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

1. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet husdyrgodkendelse.dk skema nr. 226012 version 10 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt.

Nye bygninger

3. Der kan etableres en ny slagtekalvestald på marken øst for den eksisterende stald og privat fællesvej. Slagtekalvestalden kan være op til 2.959 m² i bruttoareal, se beliggenheden på bilag 1.
4. Etablering af slagtekalvestalden er betinget af, at der foretages en ændring af matriklerne, så afstandskravet på 30 m til naboskel overholdes, se bilag 6.
5. Slagtekalvestalden skal fremstå i afdæmpede farver, og med en maksimal højde på 9,25 m.
6. Hvis der påtræffes dræn indenfor 15 m fra den nye slagtekalvestald, skal disse afblændes eller omlægges, så afstandskravet på 15 m overholdes.
7. Der kan opstilles en klimacontainer på 20 m² med placering som vist på bilag 1.
8. Der kan opføres tre nye fodersiloer ved slagtekalvestalden med placering, som vist på bilag 1. Siloerne kan være op til 13 m høje og med en størrelse på 40 m³ hver.
9. Der kan opføres tre nye fodersiloer ved eksisterende foderlade ved soholdet, med placering som vist på bilag 1. Siloerne kan være op til 13 m høje og hvoraf to siloer er 40 m³ hver og den sidste er 150 m³.
10. Der skal opføres et 2-rækket læhegn 12-15 meter nord for slagtekalvestalden i øst-vestgående retning. Hegnet skal bestå af egnstypiske træer af blandede arter og må gerne suppleres med buske. Beplantningen må ikke omfatte arter opført på naturstyrelsens liste over invasive arter, som findes på naturstyrelsen.dk.
Læhegnet skal plantes senest 1 år efter, at slagtekalvestalden er opført.

På arealet mellem slagtekalvestalden og læhegnet vil der være græs eller mulighed for at tilså med for eksempel engblandinger eller blandinger med andre hjemmehørende arter. Der er yderligere information på [vildengblanding uden græsser \(nykilde.dk\)](http://vildengblanding uden græsser (nykilde.dk)) eller [Dansk Vildeng \(uden græs\) \(dlf.dk\)](http://Dansk Vildeng (uden græs) (dlf.dk))

11. De tre nord-sydgående eksisterende læhegn og allé skal bibeholdes og vedligeholdes, det vil sige, at træerækken suppleres, hvis nogle træer går ud, se bilag 7.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem samt opbevaringsanlæg til gødning

12. Husdyrbrugets dyregrupper, staldsystemer og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 3, og placeret som vist i bilag 1 samt med produktionsarealerne som angivet i bilag 2.

Stalde og produktioner						Produktions-areal %	
Staldnummer	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udgående		Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift							
Farestald	1043	Blandet ventilation	6 m	(#400978) Søer, gøide og drægtige. Individual opstaldning, delvis spaltegulv	0	832	79,8
Løbestald	409	Blandet ventilation	6 m	(#400979) Søer, gøide og drægtige. Løglønde, delvis spaltegulv	0	303	74,1
Vente og kontrolstald	585	Blandet ventilation	6 m	(#473648) Søer, gøide og drægtige. Løglønde, delvis spaltegulv	0	540	92,3
Drægtighedsstald	694	Blandet ventilation	6 m	(#473650) Søer, gøide og drægtige. Løglønde, delvis spaltegulv	0	570	82,1
Slagtekalvestald	2959	Naturlig ventilation	3 m	(#498486) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstreelse	0	85	2,9
				(#400982) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Fast drænet gulv med skraber og afløb	0	2252	76,1
Karantæneafdeling	104	Blandet ventilation	6 m	(#451362) Søer, gøide og drægtige. Løglønde, delvis spaltegulv	0	91	87,5
Klimacontainer	20	Blandet ventilation	3 m	(#497542) Smågrise. Dybstreelse, hele arealet	0	19	95,0
Rampe og karantænestald	506	Blandet ventilation	3 m	(#408490) Søer, gøide og drægtige. Løglønde, delvis spaltegulv	0	395	78,1
Sum						5087	

Tabel 3: Stalde, produktionsarealer og udnyttelse af bruttoarealet i procent.

13. Der kan indrettes et nyt produktionsareal på 91 m² i en del af den eksisterende foderlade (karantæneafdeling).
14. Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 2 og placeret som vist på bilag 1.

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 2	Flydende				897
Gyllebeholder 1	Flydende				701

Tabel 4: Opbevaring af husdyrgødning.

Håndtering af husdyrgødning

15. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldningsplads.

16. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden tilførsel af gylle til gyllebeholder fra staldene eller fra returnering fra biogasanlæg skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den aktuelle mængde gylle.
17. Gyllebeholder nr. 2 skal være forsynet med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
18. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
19. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
20. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.
21. Der skal føres logbog over skader på teltlugerne.

Øvrige emissioner (lugt, støj, lys, støv og skadedyr)

Lugt

22. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde inklusive ventilationssystem skal rengøres minimum én gang årligt.

Støj

23. Bidraget fra ejendommen til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tidspunkt	Støjgrænser Det åbne land dB(A)	Støjgrænser Byzone dB(A)	Støjgrænser Samlet bebyggelse dB(A)	Reference tidsrum (Midlingstid)
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat, alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

Tabel 5: Støjgrænser

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige 55 dB(A) ved boliger.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer, dog kun den samlede støj fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra for eksempel markdriften.

Støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne /beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Lys

24. Udendørs pladsbelysning skal være forsynet med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen. Alternativt skal manuelt betjent udvendig belysning slukkes efter endt arbejde.
25. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Fluer og skadedyr

26. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
27. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet: flue- og skadedyrsbekæmpelse fra Miljøstyrelsen.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Døde dyr

28. Opbevaring af døde dyr må ikke give anledning til væsentlige lugtgener for omkringboende og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Spildevand

29. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af foder m.v., der med eventuelt regnvand kan tilføres overflade- eller grundvand. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
30. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer, hvor der er vegetation.
31. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gødning til drænsystemet.
32. Udleveringsramper skal være sikret, så vaskevand og husdyrgødning ikke forurener jord og vandløb, fx indrettet med afløb til gyllesystemet.

Olie, diesel, kemikalier og andre stoffer

33. Tankning af brændstof skal ske under opsyn.
34. Tanke skal være sikret mod påkørsel.
35. Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
36. Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

Ressourceforbrug

37. El- og vandforbrug samt dieselolieforbruget skal registreres mindst en gang om året.
38. Der skal gennemføres kontrol af elinstallationer herunder ventilationsanlæg af en autoriseret elinstallatør mindst hvert 5. år.
39. Staldanlæggets vandinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.

Uheld

40. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som skal indeholde kravene i § 44 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Beredskabsplanen skal indeholde en dato for, hvornår den årlige revision/kontrol er foretaget. Beredskabsplanen skal være let tilgængelig og synlig for ansatte.

Ophør

41. Ophør af husdyrbruget eller permanent nedsættelse af dyreholdet til under 750 stipladser til søer skal meddeles til Haderslev Kommune.
42. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, kemikalier, døde dyr, spildevand, foder mv. Alt skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer. Ejendommen skal fremstå i miljømæssigt tilfredsstillende tilstand.

Egenkontrol

43. Det årlige el- og vandforbrug samt dieselolieforbrug skal kunne dokumenteres i mindst 5 år.
44. Kontrolrapport (mindst hvert 5. år) for elinstallationerne og ventilationsanlæggene skal kunne fremvises.

Oplysning om krav til IE-husdyrbrug i godkendelsesbekendtgørelsen

Udover ovenstående vilkår er der en række krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen (nr. 2225/2021 med eventuelle senere ændringer), som skal opfyldes fra datoen for denne § 16a, stk. 2 IE-miljøgodkendelse. Disse krav stilles derfor ikke som vilkår. Kravene vises her til orientering:

- § 42: Udarbejde og overholde et miljøledelsessystem.
- § 43: Udarbejde oplæringsmateriale til personalet.
- § 44: Udarbejde en beredskabsplan, der også indeholder forebyggelse af uheld, kontrol og vedligeholdelse af gyllebeholdere, ventilationssystemer og andet maskinel.
- § 46: Nedsættelse af kvælstof i husdyrgødning. Nedsættelse af fosfor i husdyrgødning.
- § 47: Energieffektiv belysning.
- § 48: Reducere støvemissioner fra staldene.
- § 49: Underrette Haderslev Kommune ved manglende overholdelse.
- § 50: Årlig indberetning til Haderslev Kommune, med mindre, der har været tilsyn.
- § 51: Ved ophør skal dette anmeldes til kommunen med en risikovurdering efter jordforureningsloven.

Vilkårene i kapitel B er bl.a. stillet ud fra kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 36, stk. 1:

- Nr. 8 spildevand – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"
- Nr. 9 vandforbrug – vilkår afsnit "Ressourceforbrug"
- Nr. 10 tekniske foranstaltninger – vilkår afsnit "Indretning og drift"
- Nr. 11 overvågning – vilkår afsnit "Egenkontrol"
- Nr. 12 ophør – vilkår afsnit "Ophør"
- Nr. 13 farlige stoffer – vilkår afsnit "Reststoffer og affald"

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret fra d. 22. december 2022 med 14 dages høringsfrist på Haderslev Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen (jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 60).

Der indkom ingen bemærkninger til høringen.

Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse

Udkast til miljøgodkendelse blev den 20-01-2023 udsendt i partshøring.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt til dem, som har anmodet herom, og sendt til naboer og andre berørte med oplysning om en frist på 30 dage til at kommentere udkastet (jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 61).

Haderslev Kommune har vurderet, at parter i denne sag er ansøger og ejer selv, andre berørte myndigheder, og eventuelle nabobeboelser, som ligger indenfor lugtkonsekvenszonen på 728 meter, samt ejere af de ejendomme, som matrikulært støder op til ejendommen, hvor husdyrbrugets anlæg er placeret.

Der er ikke indkommet høringssvar i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen er meddelt den 01-03-2023.

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på DMA.mst.dk den 01-03-2023.

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail eller brev med vedhæftet fil:

- Ansøger: Søndergård ved Christian Schmidt
e-mail: tubjergggaard@privat.dk
- Som e-mail med vedhæftet fil:
- Ansøgers konsulent: Slagterrådgivningen ApS ved Line Schultz e-mail: ls@slagtekalve.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dnhaderslev-sager@dn.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3. forh. 1208 København K
e-mail: info@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sevest@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1 1651 København V
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk

- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: Bent.Karlsson1@outlook.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 29-03-2023

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune i klageportalen.

Haderslev Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det dog på egen regning og risiko.

Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

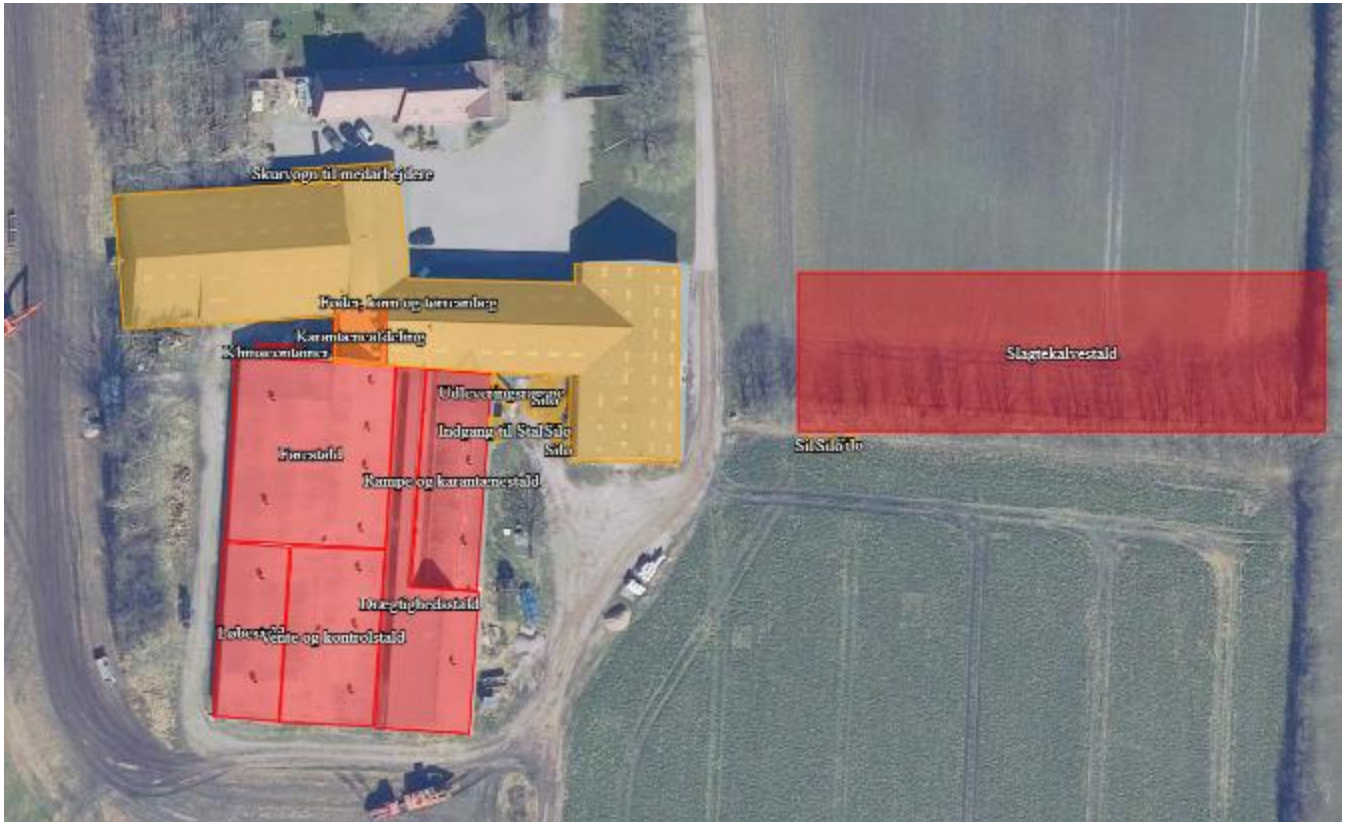
Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

Astrid Kjærulff Jepsen

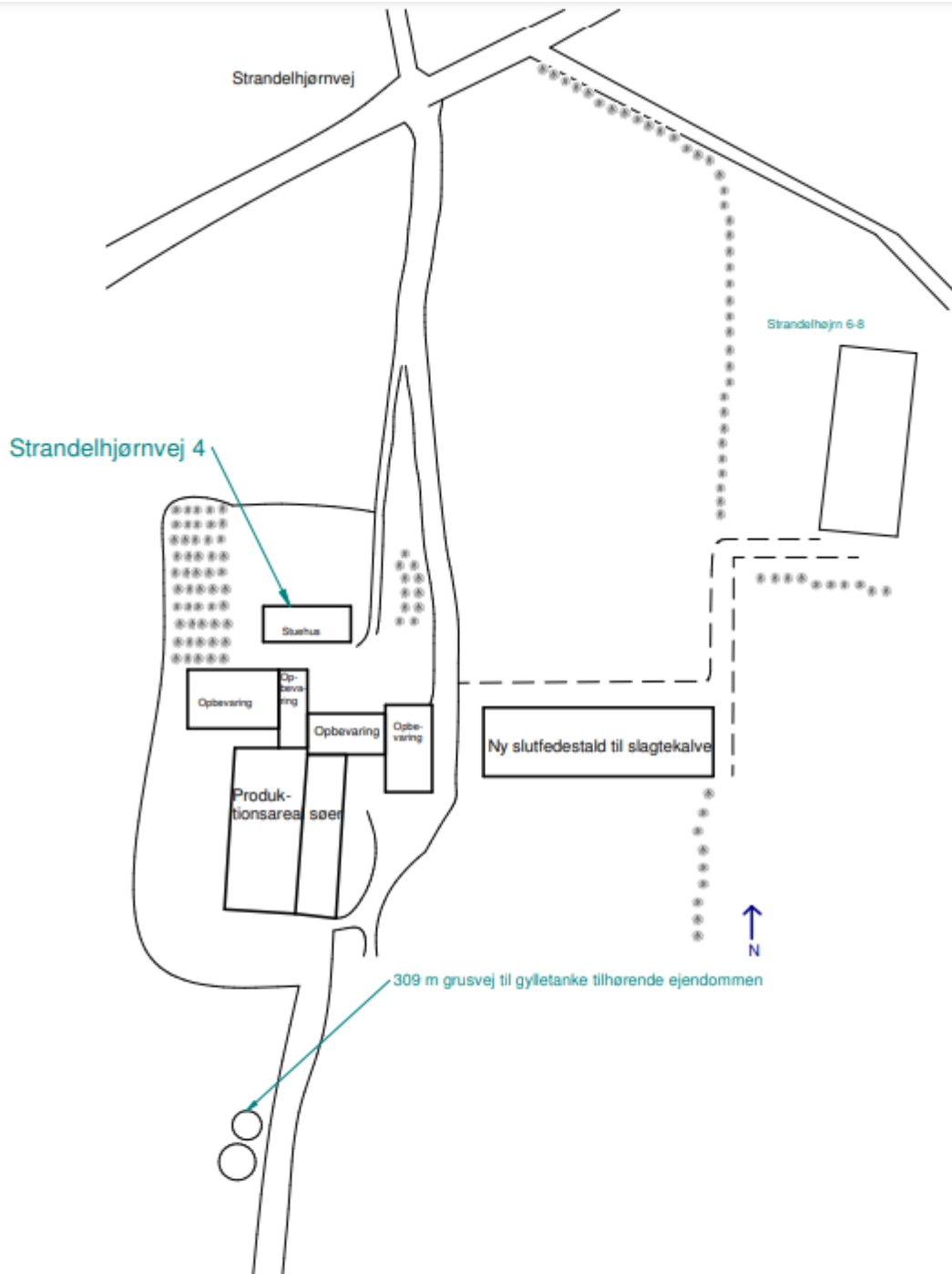

Sagsbehandler
Haderslev Kommune

D. Kommunens bilag

Bilag 1 - Situationsplan

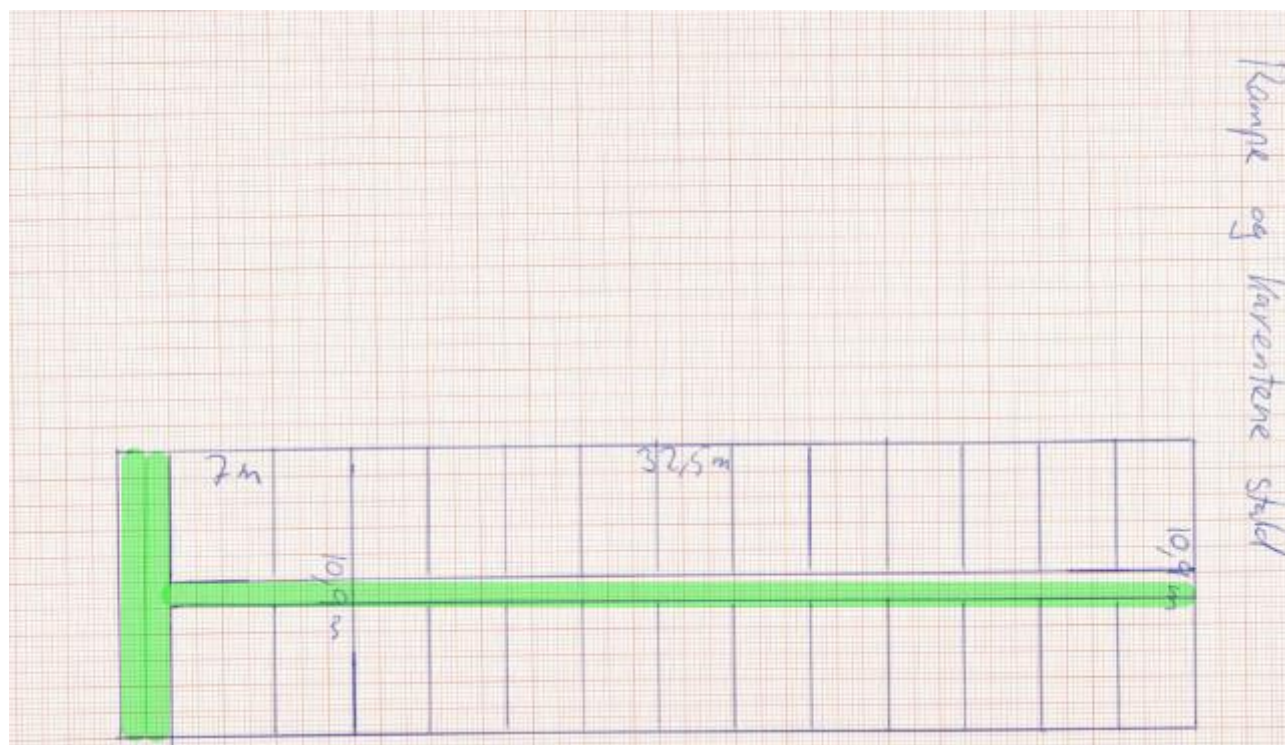
 <p>Slagtekalverådgivning Herningvej 23 7300 Jelling Tlf.: 7680 1252 www.slagtekalve.dk</p> <p>Vi rådgiver om: Slagtekalve - Malkekvæg - Planteavl - Management - Miljøansøgninger</p>	<p><i>Oversigtsskitse</i></p>
	<p>Kunde:</p> <p>Christian Schmidt Strandelhjørnvej 4 6500 Vojens</p>
<p>Dato: 13-07-2021 Sign: mb@slagtekalve.dk Scale: 1:3000 Ver.1</p>	<p>Må ikke udlånes eller kopieres uden vor tilladelse. Alle mål er opgivet i cm.</p>

Situationsplan fra ansøgningen

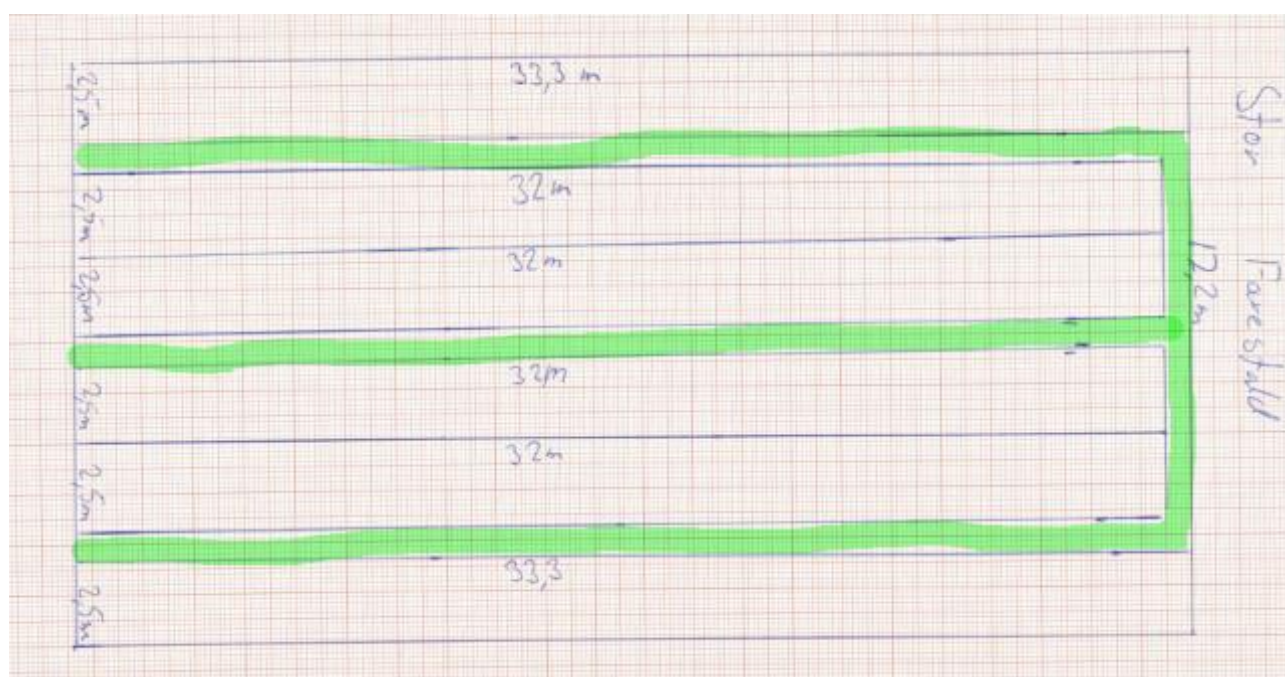

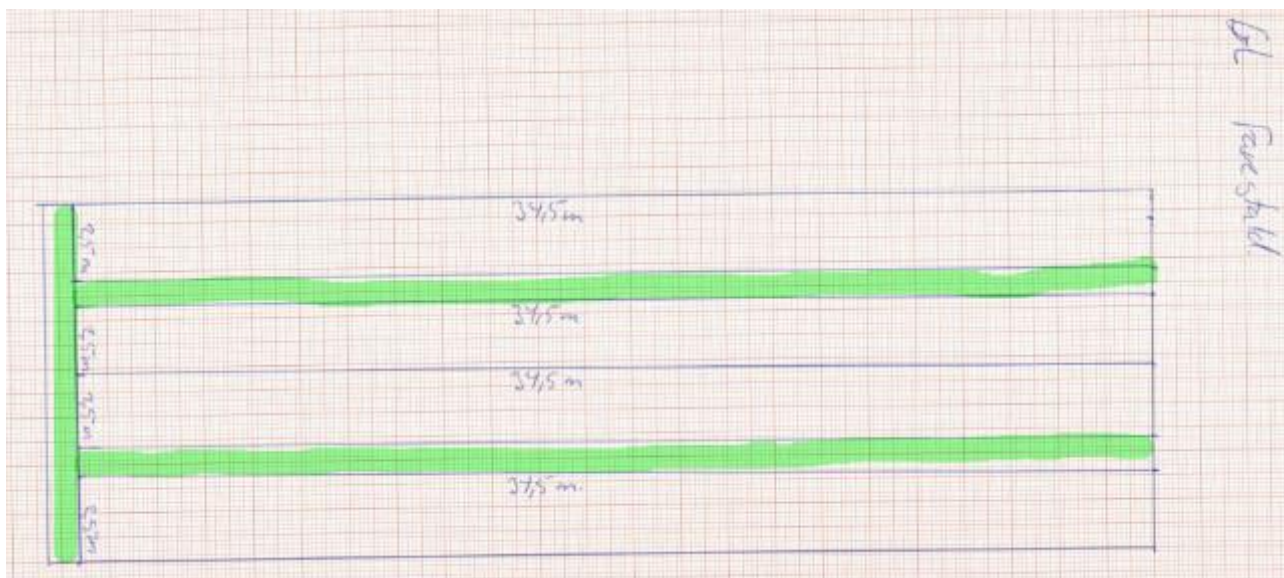
Bilag 2 - Produktionsarealer

Rampe og karantænestald: 395 m² produktionsareal

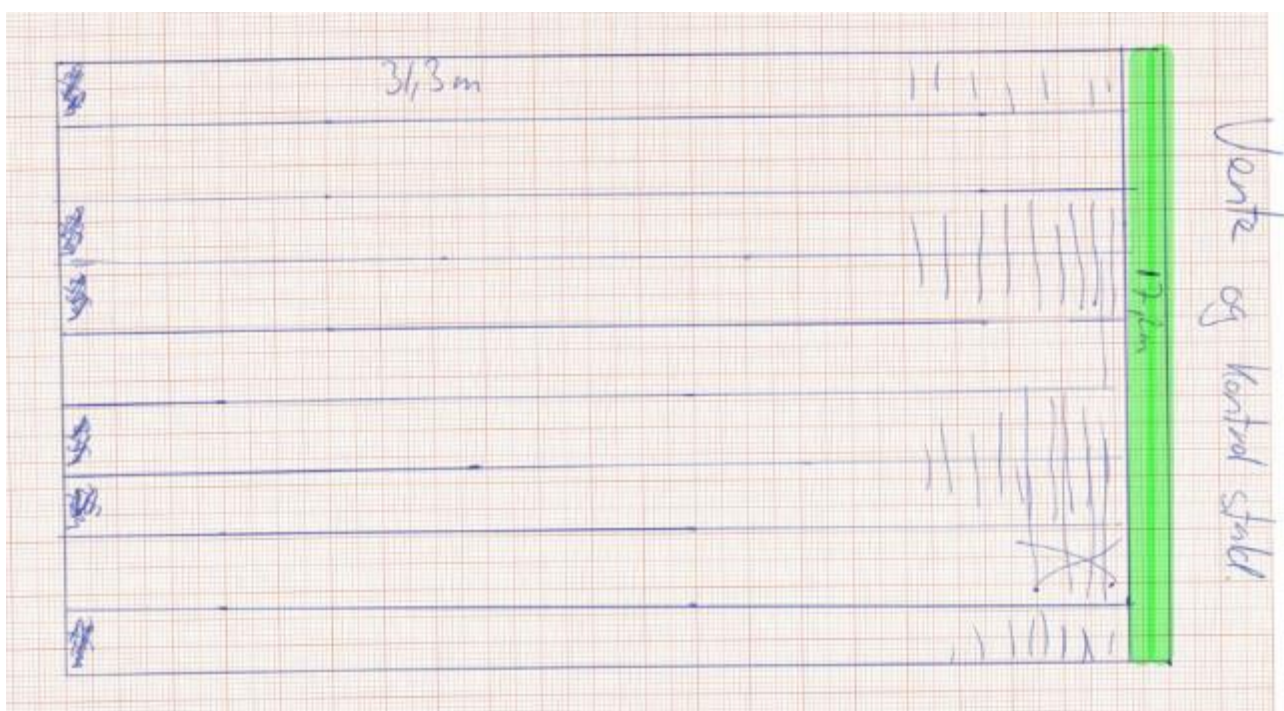

Farestald: 832 m² produktionsareal

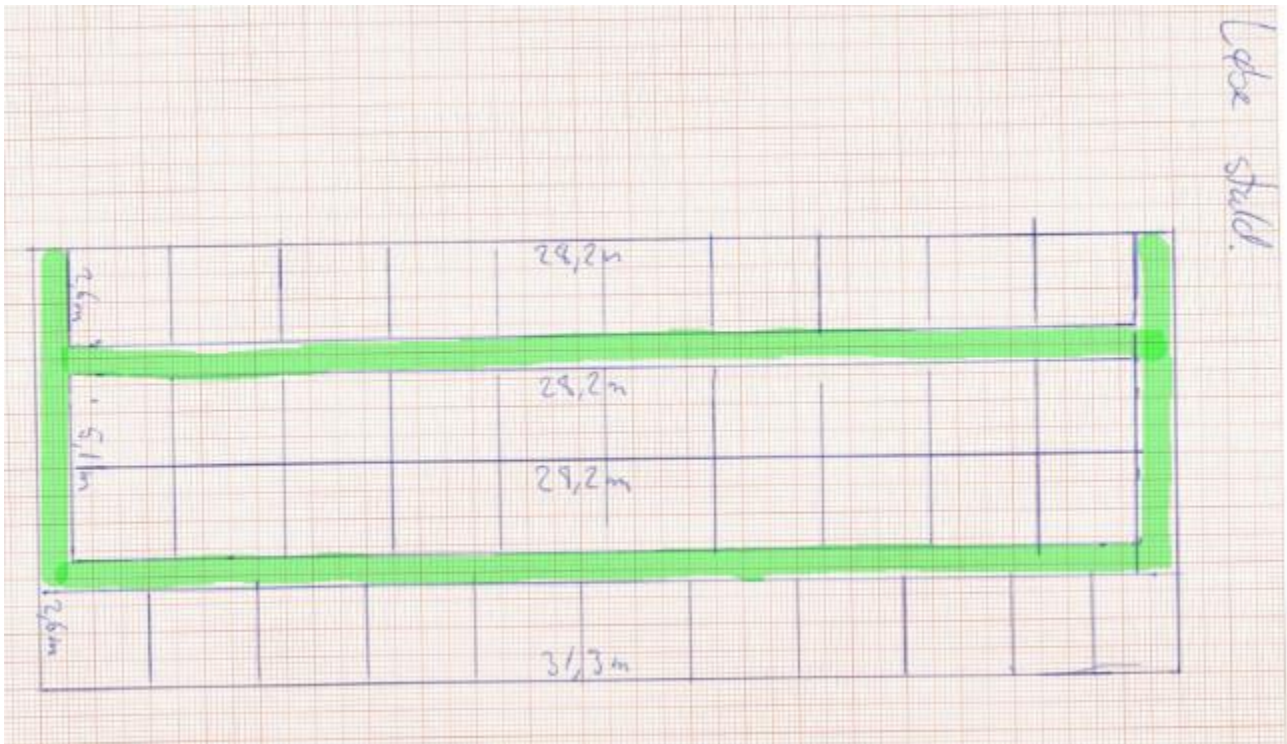

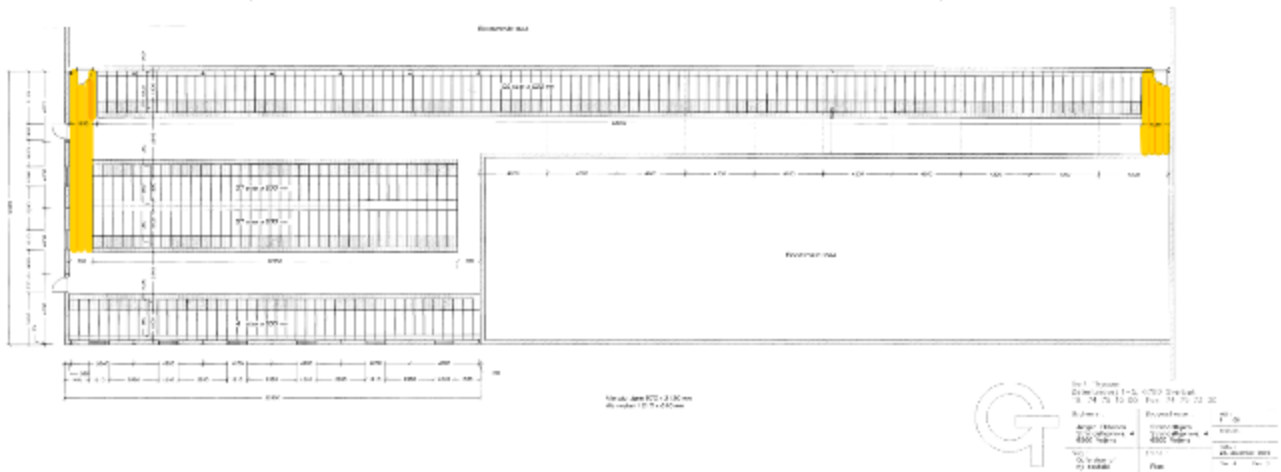
Vente og kontrolstald: 540 m² produktionsareal

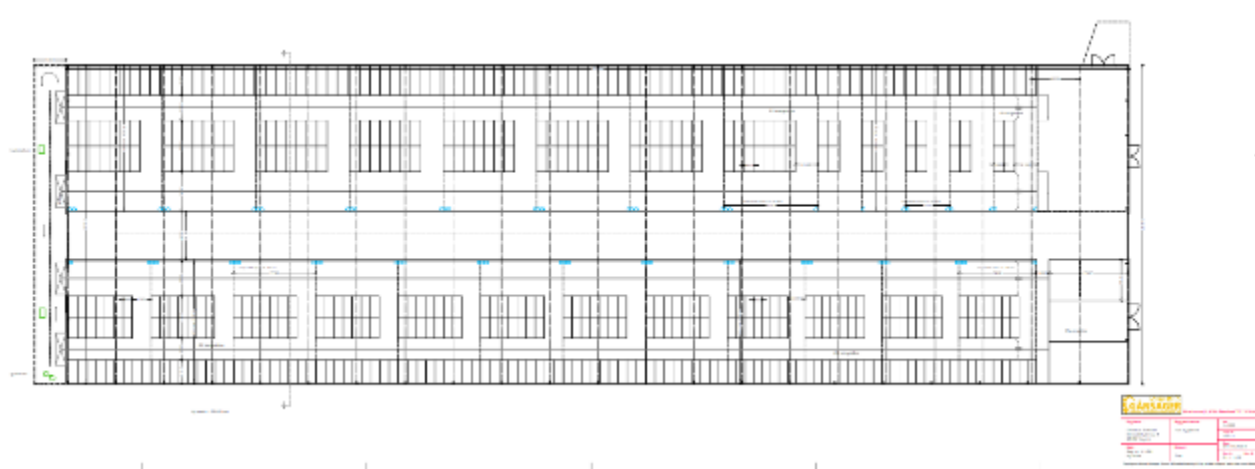
Løbestald: 303 m² produktionsarealer

Drægtighedsstald: 570 m² produktionsarealer

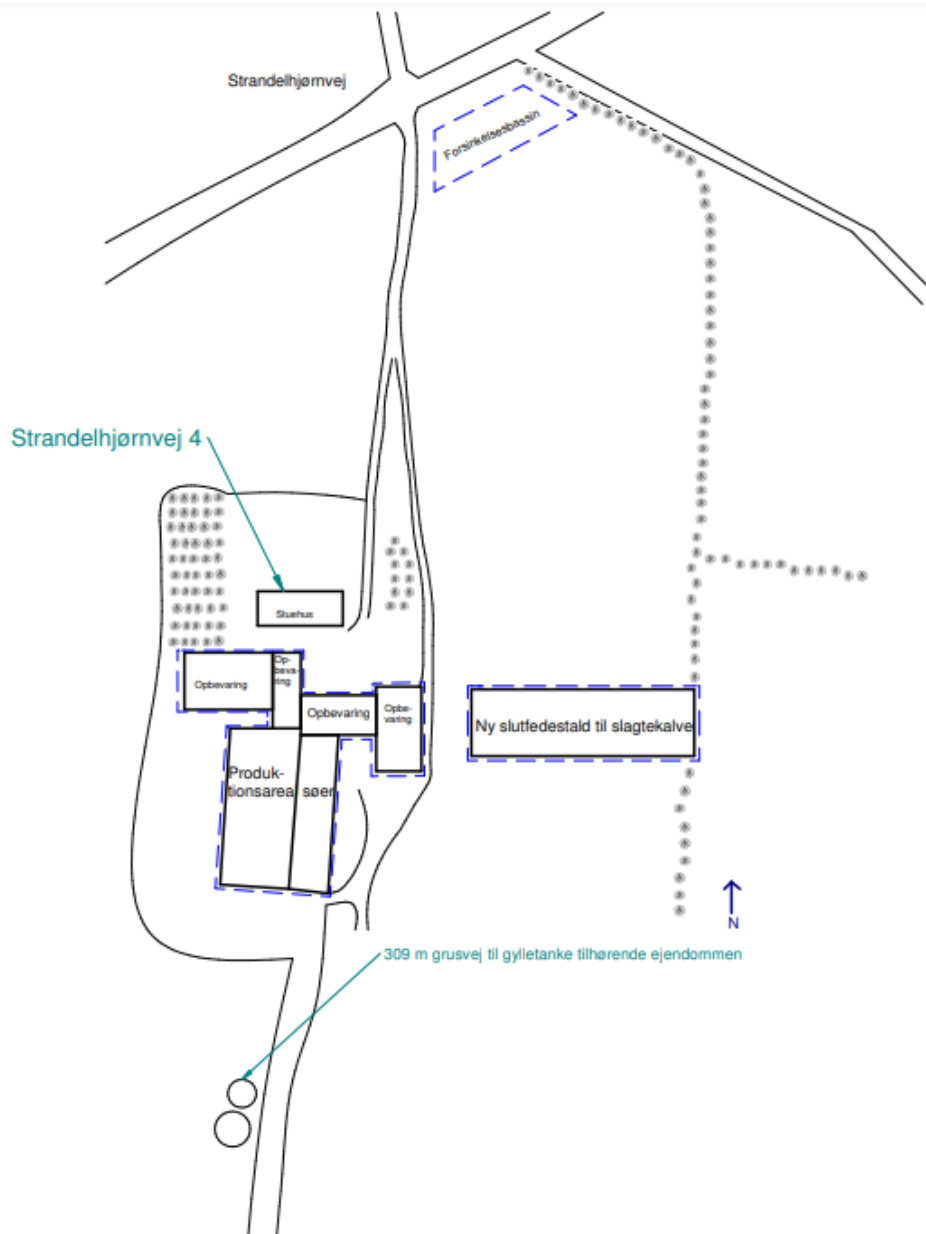

Ny slagtekalvestald: 2.337 m² produktionsarealer

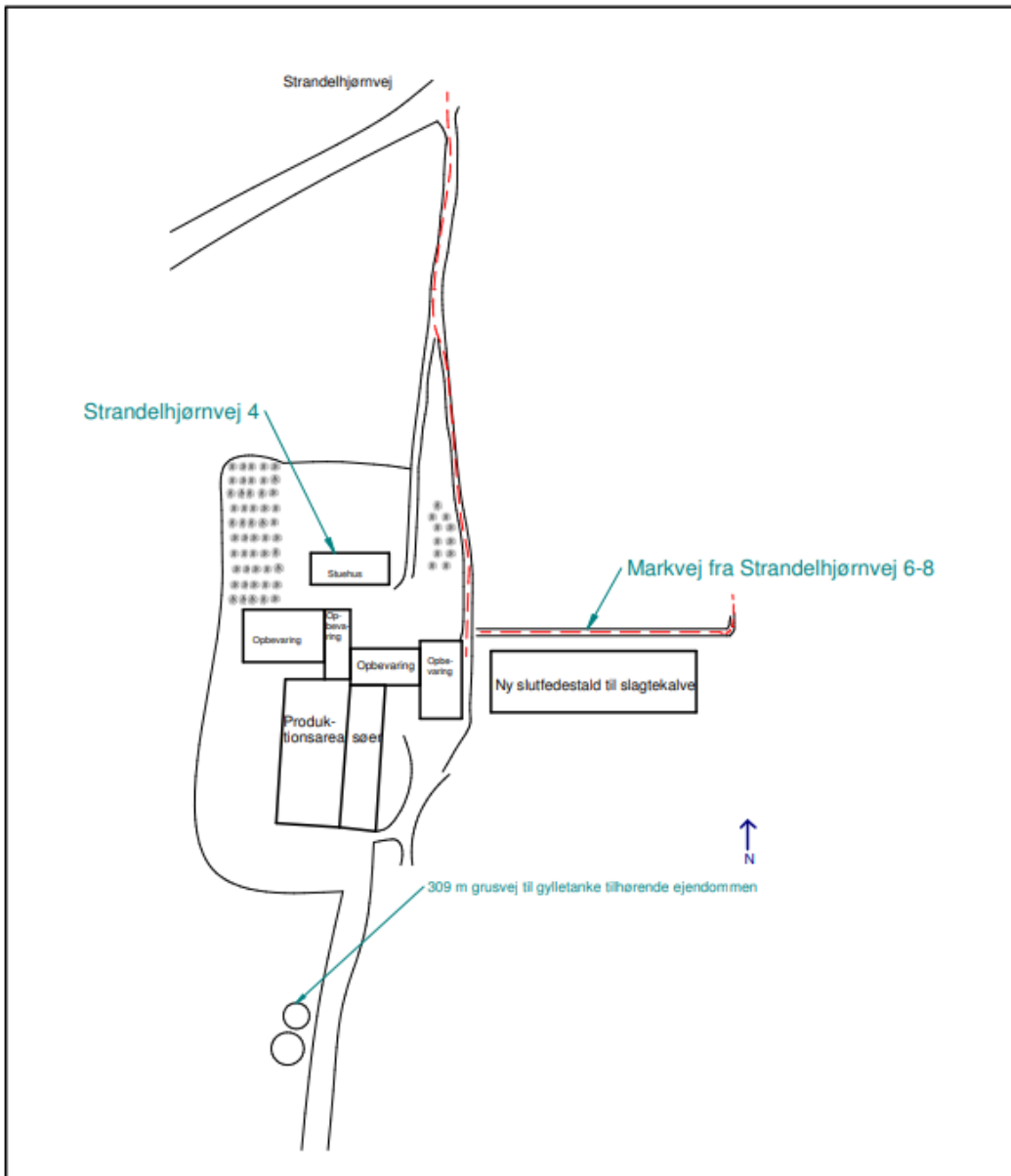
I karantæneafdelingen er der angivet et produktionsareal på 91 m² ud af et samlet areal på 104 m², og da produktionsarealet næsten svarer til bruttoarealet, behøves der ikke en oversigtstegning.

Bilag 3 - Afløbsskitse

 <p>Slagtekalverådgivning Herningvej 23 7300 Jelling Tlf.: 7680 1252 www.slagtekalve.dk</p> <p>Vi rådgiver om: Slagtekalve - Malkekvæg - Planteavl - Management - Miljøansøgninger</p>	<p>Afløbsskitse</p>	
	<p>Kunde: Christian Schmidt Strandelhjørnvej 4 6500 Vojens</p>	
<p>Dato: 13-07-2021 Sign: mb@slagtekalve.dk Scale: 1:3000 Ver.1</p>	<p>Må ikke udlånes eller kopieres uden vor tilladelse. Alle mål er opgivet i cm.</p>	

Bilag 4 - Transportveje

Slagtekalverådgivning
Herningvej 23
7300 Jelling
Tlf.: 7680 1252
www.slagtekalve.dk

Vi rådgiver om:
Slagtekalve - Malkekvæg - Planteavl - Management - Miljøansøgninger

Oversigtskort

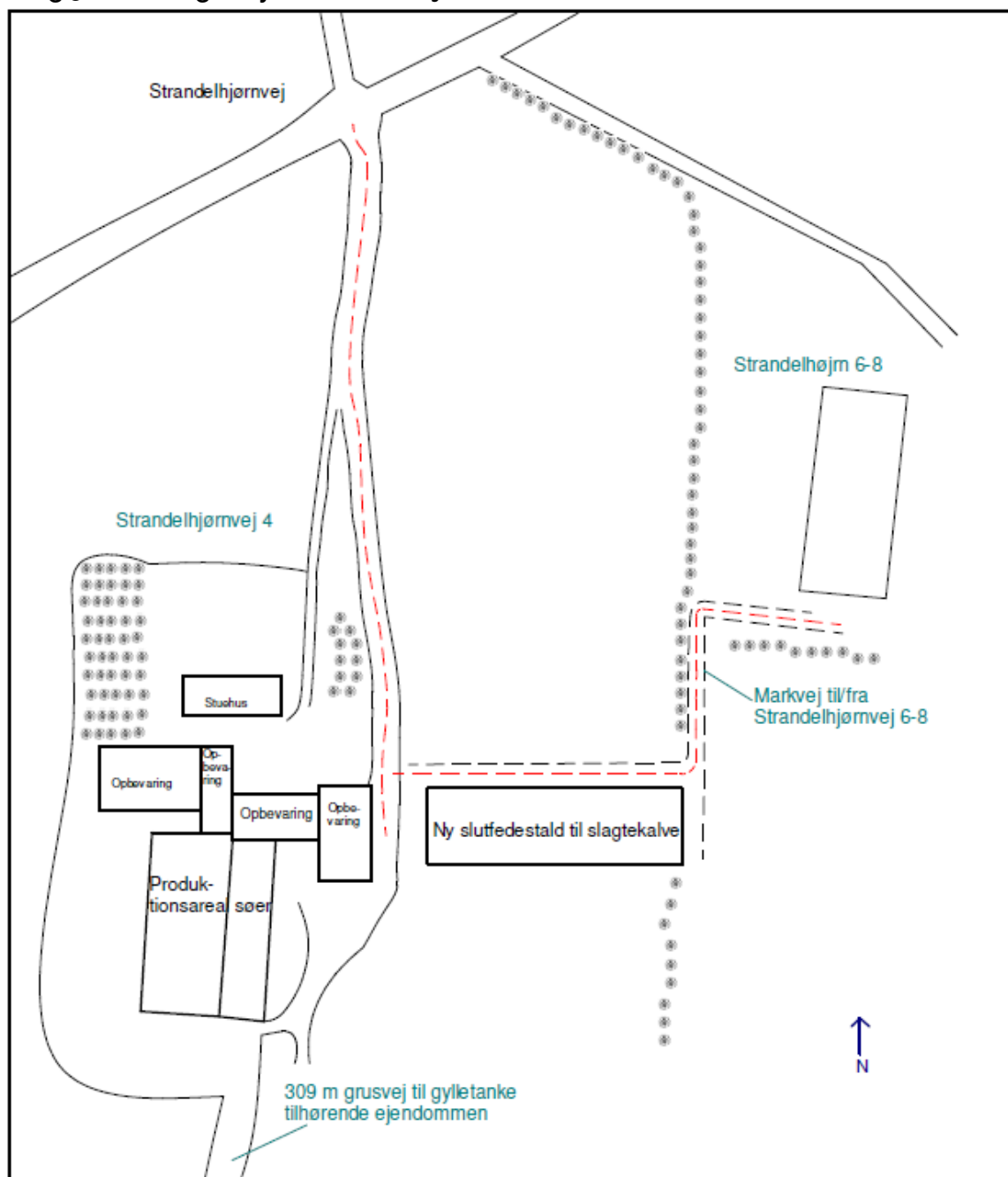
Kunde:

Christian Schmidt
Strandehjørnvej 4
6500 Vojens

Dato: 13-07-2021 Sign: mb@slagtekalve.dk Scale: 1:3000 Ver.1

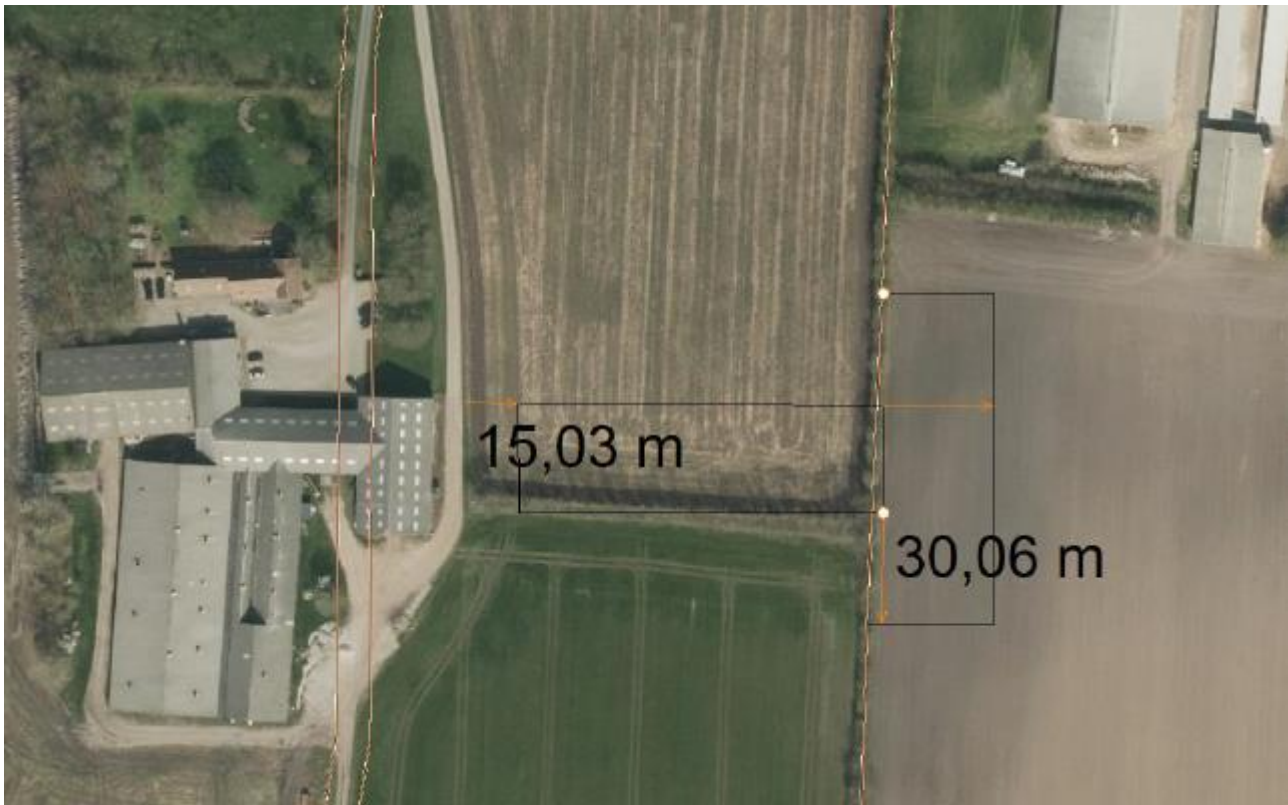
Må ikke udlånes eller kopieres uden vor tilladelse.
Alle mål er opgivet i cm.

Bilag 5 - Placering af ny intern markvej

 <p>Slagtekalverådgivning Herningvej 23 7300 Jelling Tlf.: 7680 1252 www.slagtekalve.dk</p> <p>Vi rådgiver om: Slagtekalve - Malkekvæg - Planteavl - Management - Miljøansøgninger</p>	<p><i>Til- og frakørselsveje</i></p>
	<p>Kunde: Christian Schmidt Strandelhjørnvej 4 6500 Vojens</p>
<p>Dato: 19-12-2022 Sign: ls@slagtekalve.dk Scale: 1:3000 Ver.1</p>	<p>Må ikke udlænes eller kopieres uden vor tilladelse. Alle mål er opgivet i cm.</p>

Bilag 6 - Arealoverførsel af naboskel

Ansøger har indsendt denne illustration, der viser arealoverførslen ved nabomatrikel mod øst (matr. 15 – Strandelhjørn, Bevtoft). Ansøger ejer nabomatriklen og vil rykke skellet, således at afstandskravet overholdes.

Bilag 7 – Beplantning

De nord-sydgående læhegn skal bibeholdes.

Det øst-vestgående læhegn skal nyplantes.

E. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 2

Haderslev Kommune har gennemgået miljøkonsekvensrapporten "Miljøkonsekvensrapport § 16a, stk. 2 version 8" fra ansøgning skema 226012 version 10 og har vurderet, at rapporten opfylder kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 4.

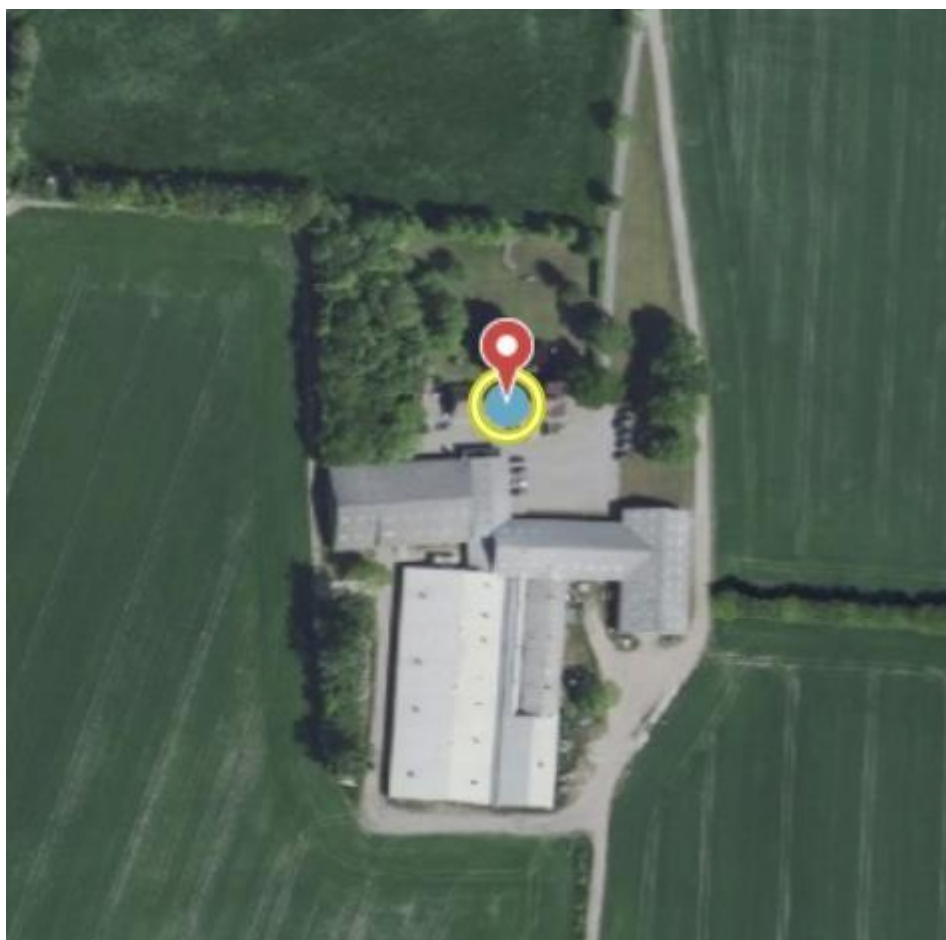
Det vurderes, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Kravet om anvendelse af BAT vurderes at være overholdt, fordi kravene om emissionsgrænser for ammoniak og krav om begrænsning af anden forurening overholdes., jævnfør miljøkonsekvensrapportens redegørelser.

Miljøkonsekvensrapport

til § 16a

Søndergård
Christian Schmidt
Strandelhjørnvej 4
6500 Vojens

Udvidelse med slagtekalvestald under stipladsmodel

Datablad

Ansøger og ejer:	Christian Schmidt Strandelhjørnvej 6 6500 Vojens Mobil: 61754640 Mail: tubjerggaard@privat.dk
Husdyrbrugets adresse:	Strandelhjørnvej 4 6500 Vojens
CVR-nummer:	27568629
CHR-nummer:	82919
Kommune:	Haderslev Kommune
Ejendomsnummer:	510-0022247
Marikel nummer:	Matrikel: 115 - Strandelhjørn, Bevtoft Matrikel: 406 - Strandelhjørn, Bevtoft Matrikel: 407 - Strandelhjørn, Bevtoft
Andre husdyrbrug drevet af ansøger:	Strandelhjørnvej 6-8, 6500 Vojens Slagtekalve
Ansøgningskema:	226012 i Husdyrgodkendelse.dk – Version 9
Konsulent:	Slagtekalverådgivning ApS Herningvej 23 7300 Jelling CVR-nr.: 29 21 03 30 Miljørådgiver Line Schultz Tlf.: 76 80 12 52 Mail: ls@slagtekalve.dk
Ansøgning indsendt:	16. juli 2021

Indhold

1. Indledning	9
2. Ikke-teknisk resumé (E2)	9

Landskabelige forhold	10
Potentielle gener	10
Natur	10
Andre miljøpåvirkninger	10
BAT (Bedste tilgængelige teknologi)	10
Alternative løsninger	10
0-alternativet	11
3. Husdyrbruget og det ansøgte (B1-B10)	11
Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a).....	11
Anlægget	11
Dyrehold	14
Produktionsarealer	14
Udvikling af bedriften	15
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	17
Drift af anlæg – management	19
Anlægsarbejder og bygningsændringer (B2, E1a)	19
Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)	20
Ophør	20
4. Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)	21
Planforhold, landskab og kulturarv	21
Generelle afstandskrav	21
5. Ammoniakemission og -deposition (B5, B4 og D1b)	23
Beskrivelse af § 7 natur	24
Fredede- og rødlistearter	25
Beskyttede sten- og jorddiger.....	26
6. Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)	26
7. Øvrige emissioner og genepåvirkninger (B7, E1b)	27
Støj (B7, E1b)	27
Tiltag mod støjkluder	28
Rystelser og vibrationer (B7, E1b)	28
Støv fra anlæg og maskiner (B7, E1b)	28

Lys (B7, E1b)	28
Flue- og skadedyrsbekæmpelse (B7, E1b)	29
Til- og frakørselsveje samt transportere (B7)	29
8. Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b)	30
Døde dyr (B8)	30
Affald (B8)	30
Veterinært affald (B7 og F1d)	30
Ufarligt emballageaffald (B7 og F1d)	30
Kemisk emballageaffald (B7 og F1d)	30
Olie- og kemikalieaffald (B7 og B8)	30
Sprøjtemiddelrester markbrug (B7 og F1d)	30
Affaldsmængder (B8):	31
Ressourceforbrug og spildevandshåndtering (B8)	31
Energiforbrug (B8)	31
Energibesparende foranstaltninger	31
Vandforbrug (B8)	31
Spildevand og restvand (B8)	32
Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug	33
9. Risici elementer og håndtering (B7, D1f)	34
Brand (D1f)	34
Gylleudslip (D1f)	34
Udslip af miljøskadelige stoffer (D1f)	34
Kemikalier (D1f)	34
Pesticider og sprøjteudstyr (D1f)	34
Oplag af olie og andre kemikalier (D1f)	35
Samlet vurdering af risici og håndtering	35
10. Valg af BAT, BAT-ammoniakemission (B9, C2)	35
BAT-krav ammoniak	35
Egenkontrolprogrammer (C2)	35
Energiforbrug og ressourceforbrug (C2)	36
Foder (C2)	36

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning og gylle (C2)	36
Samlet vurdering af husdyrbrugets BAT (B9, C2)	37
11. Grænseoverskridende virkninger	37
12. Konklusion	37
13. Bilag	37

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer IE-husdyrproduktionen på Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens.

På ejendommen Strandelhjørnvej 4, er der i dag produktion med søer og smågrise. Ejer af ejendommen (ansøger) lejer de eksisterende staldanlæg ud til en anden bruger, der har so-holdet. Ansøger producerer selv slagtekalve på naboejendommen. Der ønskes, at opføre en ny slagtekalvestald på Strandelhjørnvej 4, for at kunne udnytte et tilskud ansøger har fået tilsagn til igennem ordningen Modernisering af kvægstalde 2020. Derudover ønskes der en optimering i den eksisterende produktion ved opførelse af 3 nye fodersiloer, samt et par nye staldafsnit i det eksisterende bygningsæt i form af en karantæneafdeling og en klimacontainer. Husdyrbruget på Strandelhjørnvej 4, har en ammoniakemission over 3500 kg N/år, hvorved der søges tilladelse til en § 16 a godkendelse.

Der søges om mulighed for at udvide bedriften med 2959 m² hvoraf de 2337 m² er produktionsareal. Der ønskes at opføre en sengebåsestald, med fast drænet gulv, skraber og ajleafløb samt en lille aflastningsafdeling med dybstrøelse. Samlet ansøges der om et produktionsareal på 5087 m², hvor af de 2750 m² vil være til søer og smågrise og de resterende 2337 m² vil være til slagtekalve.

Parenteser i afsnit henviser til BBKG 2020-12-29 nr. 2256 Bilag 1, som beskriver de ansøgningskrav der stilles ved en ansøgning om miljøgodkendelse efter §16 a i Husdyrbrugsloven.

---

2. Ikke-teknisk resumé (E2)

Denne miljøkonsekvensrapport omhandler IE-husdyrbruget Strandelhjørnvej 4. På Strandelhjørnvej 4 er der produktion med søer og smågrise. Nuværende miljøgodkendelse er fra 19. december 2006 og revurderet 6. maj 2014. Det tilladte dyrehold i den gældende godkendelse er: **900** søer med tilhørende smågrise op til 7,2 kg. I alt **204,54 DE**.

Ansøger ønsker at opføre en moderne slutfedningsstald til slagtekalve for at udnytte et tilsagn om tilskud til opførelse af en ny slagtekalvestald gennem ordningen Modernisering af kvægstalde 2020. Den nye slagtekalvestald er erhvervsmæssig nødvendig for at kunne fremtidssikre ejendommens videre udvikling. Der ansøges hermed om en §16a tilladelse af landbruget. I forhold til gældende Husdyrgodkendelseslov søges om tilladelse til et produktionsareal på i alt 5087 m² fordelt på eksisterende so-afdeling på 2750 m² og en ny slagtekalvestald på 2959 m² med et produktionsareal på 2337 m². Den nye slagtekalvestald ønskes opført, som en sengebåsestald med fast drænet gulv og ajleafløb og automatisk foderanlæg.

Yderligere ønskes der tilladelse til etablering af en markvej bagom ejendommen Strandelhjørnvej 6-8 og over til den nye stald, for dermed at undgå unødigt transport på Strandelhjørnvej.

I forbindelse med det eksisterende bygningsset ønskes opførelse af 3 nye fodersiloer samt godkendelse af nye produktionsarealer i form af en karantæneafdeling og klimacontainer.

Landskabelige forhold

Ejendommen er placeret i landzone, præget af landbrug og markdrift. Ejendommen ligger i et område, der i Haderslevs kommuneplan er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. Der er ikke andre udpegninger i området.

Potentielle gener

Der er foretaget en konkret vurdering af de potentielle gener fra husdyrbruget.

Lugtgeneafstanden til nærmeste nabo, nærmeste samlede bebyggelse og byzone bliver overholdt.

I forhold til nabobebyggelse vurderes det, at generne ved transporter til og fra ejendommen vil være begrænsede, da ejendommens til- og frakørselsforhold er hensigtsmæssige.

Der vil blive ført god Landmandspraksis for at imødegå de eventuelle gener, der kunne opstå i forbindelse med driften af ejendommen.

Natur

Der er over 11 km. til nærmeste kategori-1 naturområde, over 3 km. til nærmeste kategori-2 naturområde og ingen af disse bliver påvirket negativt af anlægget på Strandelhjørnvej 4. Nærmeste kategori-3 natur ligger ca. 700 m fra ejendommen. Der er ingen af de nævnte naturområder der påvirkes negativt af anlægget på Strandelhjørnvej 4.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og transport af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjpåvirkning af omgivelser mm. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som uvæsentlige. Der forventes ikke at være væsentlige gener fra støv, støj og fluer.

BAT (Bedste tilgængelige teknologi)

For det ansøgte er der krav om, at der højst må udledes 6057 kg ammoniak pr. år. Den faktiske emission er på 5480 kg ammoniak, hvorved der er en margin på 577 kg. Husdyrbruget efterlever gældende BAT-krav.

Alternative løsninger

Der er i forbindelse med optimering af projektet undersøgt alternative placeringer til den nye slagtekalvestald.

Det første scenarie var, at placerer den nye slagtekalvestald i forbindelse med kalveproduktionen på Strandelhjørnvej 6-8. Dette er ikke en mulighed, da afstanden til eksisterende bygningsmasse på Strandelhjørnvej 4 er mere end 20 meter. Bygningsmassen ville dermed ikke fremstå visuelt, som en ensartet helhed i landskabet, men nærmere få karakter af spredt bebyggelse.

Et andet scenarie der blev undersøgt, var at placere stalden syd for bygningerne på Strandelhjørnvej 4. Dette ville dog give meget transport og blive for energi- og ressourcekrævende, da kalve, foder, medarbejdere mv. skal transporteres fra Strandelhjørnvej 6-8.

Muligheden for at stalden placeres nord-syd vendt og stadig inden for 20 meter til eksisterende bygningsmasse er diskuteret og overvejet. Her er hovedargumentet for at løsningen ikke er en mulighed også, at arbejdsgangen fra Strandelhjørnvej 6-8, vil blive for lang og tung.

Kalvene sættes ind i den østlige gavl-ende af den nye stald. Der bliver dermed ca. 140 m, hvorimod en nord-syd vendt stald med port i nord-enden vil give ca. 220 m. Der er flere arbejdsgange dagligt mellem staldene, hvorfor denne forskel hurtig bliver stor. Kørsel med maskiner ud og ind af en østlig vendt port gør arbejdsgangen nemmere, samtidig med at der er mindre slid på maskiner og mindre brug af diesel. Et andet argument er, at ansøger ønsker at opfører solceller på sydsiden af stalden, som et bidrag til sit klimaregnskab. Dette er mest fordelagtig på en stor sydvendt flade med mange solskinstimer.

Et sidste alternativ er at anvende de eksisterende bygninger på Strandelhjørnvej 4. Dette alternativ har ikke været overvejet, da der allerede er en velfungerende produktion af søer og smågrise og staldene er lejet ud til dette formål. Desuden er staldene indrettet til so- og smågriseproduktion og ikke til slagtekalveproduktion.

Den valgte placering med den ønskede etablering af markvej løser ovenstående udfordringer og er derfor vurderet at være driftsmæssigt, miljø, energi og transportmæssigt den bedste løsning.

0-alternativet

Strukturudviklingen i dansk landbrug betyder, at der kontinuerligt bliver færre, men større landbrug. De enkelte landbrugsvirksomheder har derfor brug for, at udvikle mere effektive og miljøvenlige driftsformer. Et 0-alternativ på Strandelhjørnvej 4 vil betyde, at tilsagnet gennem Moderniseringsordningen ikke udnyttes samt at der ikke sker den nødvendige udvikling med en løbende tilpasning af produktionsanlægget.

---

3. Husdyrbruget og det ansøgte (B1-B10)

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets beliggenhed, indretning og udviklingen af gårdens drift igennem de seneste otte år.

Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a)

Anlægget

Anlægget på Strandelhjørnvej 4 er en griseproduktion med hold af søer og smågrise. Der må være 900 søer med tilhørende smågrise op til 7,2 kg. Produktionssystemerne indeholder delvisspaltegulv, hvilket vil sige fuldspalteområder og områder med fastgulv. Der er blandet ventilation i alle eksisterende staldene. Ejendommen er købt af ansøger i 2018. Ansøger har købt ejendommen med henblik på at drive det tilhørende jord og leje staldene ud til produktion af svin. De resterende lade bygninger bruges til opbevaring og tørring af korn til foder, opbevaring af sprøjtemidler og andre kemikalier.

Ejendommen lejes ud til en svineproducent, men er ejet af ansøger. Der ansøges om at opføre en slagtekalvestald, placeret som på figur 1.

Soanlægget

Anlægget består af en løbeafdeling, drægtighedsstald og farestald. I løbestalden er søerne løsgående i bokse på delvis spaltegulv. Efterfølgende kommer søerne ind i drægtighedsstalden, hvor der er delvis spaltegulv. I drægtighedsstalden er de løsgående. Delvis spaltegulv er med til at sikre en mindre ammoniakfordampning samt at man kan sænke temperaturen i stalden, dette er også positivt i forhold til ammoniak. Herefter placeres søerne enkeltvis i en faresti, hvor der er delvis spaltegulv. Delvis spaltegulv sikre bedre velfærd for smågrisene, da det faste gulv er mere skånsomt for dem. Det faste gulv giver mulighed for at der kan tildeles strøelse. Strøelsen sikrer at der er et tørt leje til smågrisene, som er med til at sænke smittetrykket i farestien. Er der syge dyr kan karantæneafdelingen benyttes. Der er undertryksventilation i alle svinestaldene, med ventiler.

Der ønskes opført tre nye fodersiloer i tilknytning til eksisterende foderlade, to nye siloer med 40 m³ og en større silo på 150 m³. Siloerne bliver max 13 m. høje.

Figur 1. Oversigtskort over placering af stald på Strandelhjørnvej 4.

Slagtekalvestald

Slagtekalvestalden vil være sengebåsestald, med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. Der skal være slagtekalve fra 6 mdr. til slagt. Der vil blive etableret et større foderbord på ca. 5 m. og to sengebåsearealer på hver side af foderbordet. På foderbordet vil der blive tildelt grovfoder i form af halm. Derudover skal der etableres automatisk foderanlæg. Slagtekalvestalden ønskes placeret på den østlige side af det eksisterende anlæg, for at gøre tilkørslen lettilgængelig. Figur 1 viser placeringen af anlægget på Strandelhjørnvej 4. Der ønskes at opføre tre siloer på 40 m³ i tilknytning til stalden på sydsiden af stalden

og i tilknytning til det automatiske foderanlæg. En placering tæt på vejen til ejendommen er optimal, for at trafik til og fra stalden gøres lettere. Siloerne bliver max. 13 m. høje.

Størrelsen på stalden er bestemt ud fra, at der i moderniseringsordningen er søgt til et staldanlæg på min. 3000 m² (+/- 10%). Derudover er der søgt inspiration ved andre slagtekalve producenter, hvor der har været stor succes med tilsvarende velfungerende indretning i staldanlægget. Ved at flytte Slutfedekalvene til den nye stald, bliver der større rotation i staldene på Strandelhjørnvej 6-8, hvorved der produceres flere kalve og man er dermed bedre rustet til en fremtid, hvor udviklingen går mod større og færre landbrug.

Udmatrikulering

Som figur 2 viser, er der flere matrikler indblandet, i forhold til adressen Strandelhjørnvej 4. Hovedandelen af bygninger er placeret på matrikel 115. Derudover er der en privat fællesvej med matrikelnummer 349. Denne går ned igennem bygningsmassen. Matrikel nr. 349 er en privat fællesvej, men den er ejet af Haderslev kommune. Selve slagtekalvestalden skal placeres på matrikel 406 (ansøger ejer både matrikel 115 og 406, da begge er registreret under Strandelhjørnvej 4, figur 2). For at der er overensstemmelse med matrikelnumre og at alle stalde er placeret på samme matrikel vil ansøger lave en ud/sammenmatrikulering af matriklerne, så der vil være overensstemmelse mellem matrikelnumrene. Der er, med samtykke fra ejer af matr.nr 458, ansøgt om nedlæggelse af kommunal vej/matrikel 349 til kommunens vejafdeling. For i stedet at optage ny privat fællesvej.

Figur 2. Matrikler indblandet i projektet.

Figur 3. Tilhørende matrikler/marker til Strandelhjørnvej 4.

Dyrehold

Den gældende miljøgodkendelse er fra december 2006 og revurderet i maj 2014, hvor der er givet tilladelse til i alt **209 DE**, som er til 900 stk. årssøer med smågrise indtil 7,2 kg.

Der vil ikke være ændrede produktionsomfang af so-holdet.

Produktionsarealer

Der er to forskellige produktionssystemer på ejendommen. Et til So-hold og et til slagtekalve. De to systemer er adskilt fra hinanden, da de er i forskellige stalde. I figur 4 er de forskellige gulvtyper samt dyregrupper opgivet for ansøgt drift.

I so staldene er der ansøgt med et samlet produktionsareal på 2750 m². Staldafsnittene er hovedsagelig med delvisspaltegulv.

I slagtekalvestalden er der ansøgt med et produktionsareal på 2337 m². Stalden består af en sengebåseafdeling, med fast drænet gulv, skraber og ajlefløb og en sygeafdeling på dybstrøelse.

Samlet set bliver der ansøgt om et produktionsareal på 5087 m².

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse [m ²]	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udelagende	Produktionsareal [m ²]
Ansøgt drift						
Farestald	1043	Blandet ventilation	6 m	(#400978) Søer, gølle og drægtige. Individual opstilling, delvis spaltegulv	0	832
Løbestald	409	Blandet ventilation	6 m	(#400979) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	303
Vente og kontrolstald	585	Blandet ventilation	6 m	(#473648) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	540
Drægtighedsstald	694	Blandet ventilation	6 m	(#473650) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	570
Slægtkalvestald	2939	Naturlig ventilation	3 m	(#498486) Ammekøer, slagtekølle (over 6 mdr.). Dybstrøelse	0	85
				(#400980) Ammekøer, slagtekølle (over 6 mdr.). Fast drænet gulv med skraber og afløb	0	2252
Karantæneafdeling	104	Blandet ventilation	6 m	(#453662) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	91
Klimakontainer	20	Blandet ventilation	3 m	(#497642) Smågrise. Dybstrøelse, hele arealet	0	19
Rampe og karantænestald	506	Blandet ventilation	3 m	(#498490) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	395
Sum						5087

Figur 4. Oversigt over stalde og produktionsareal i ansøgt drift. Fra Husdyrgodkendelse.dk

Udviklingen i produktionsareal ses i Tabel 1.

Tabel 1 Dyretype, staldsystem og produktionsareal.

Stald	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)		
		8-årsdrift	Nudrift	Ansøgt 2021
Farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	832	832	832
Løbeafdeling	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	303	303	303
Kontrolstald	Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	540	540	540

Drægtighedsstald	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	570	570	570
Karantæneafdeling	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	-	-	91
Klimacontainer	Smågrise, Dybstrøelse, hele arealet	-	-	19
Rampe og karantænestald	Søer, golde, drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	395	395	395
Slagtekalvestald	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb Dybstrøelses	-	-	2252 85
I alt		2640	2640	5087

Udvikling af bedriften

8-års drift

8-års driften vises på figur 5. Der er ikke sket ændringer i driften fra 2012 og frem til nu-driften. Seneste miljøgodkendelse er fra år 2006 og er blevet revurderet i 2014.

I 8-årsdriften var der so-hold med produktion af smågrise til 7,2 kg. Det har hovedsageligt været bygningerne syd for ejendommen der har været brugt til so-hold. De markerede bygninger er opbevaringsbygninger, til foder, halm, kemi m.m. Udover produktions- og opbevaringsarealerne, har der været tilknyttet en gylletank, der er placeret ca. 300 m sydligere end ejendommen, på tilhørende mark, tætliggende på markvejen (figur 5, th.).

Figur 5. Luftfoto af driften i år 2012 (8-årsdrift). Th. Gylletankens placering i forhold til ejendommen. Tv. udpegning af opbevaringsbygninger.

Nudrift

Nudrift er identisk med 8-års driften. Ansøger købte ejendommen i 2018 og har siden udlejet produktionsbygningerne. Opbevaringsbygningerne bliver delvist udnyttet til foder til grisene, men ejer opbevarer også korn og har tørreanlæg på ejendommen. Derudover opbevares alle kemikalier og pesticider anvendt til markbruget drevet af ansøger på nr. 4.

Derudover er der givet godkendelse til endnu en gylletank, som skal bære den mer-kapacitet af afgasset gylle der bliver, fra produktionen af flere slagtekalve på ejendommen.

Alt tilhørende mark til ejendommen drives af ansøger.

Figur 6. Luftfoto af nudrift (2020).

Ansøgt drift

I ansøgt drift vil so-holdet være som i nudrift. Der søges om nyt produktionsområde i forhold til tidligere ansøgning i det eksisterende bygningsset i form af en karantæneafdeling og en klimacontainer på henholdsvis 91 m² og 19 m².

Der vil i ansøgt drift blive etableret et nyt produktionsområde til slagtekalveproduktion. Det vil være en sengebåsestald på 2.959 m² i alt, med et produktionsareal på 2.337 m². Dyregruppen og gulvtype er beskrevet i tabel 1. Det vil være slagtekalve over 6 mdr., som skal gå der frem til de slagtes. Der vil blive etableret fasefodring, hvorved der vil blive sat 3 siloer på hver 40 m³ op i forbindelse med stalden, en til korn, en til tilskudsfoder og en til roepiller.

Kalvene vil som nævnt gå i stalden fra de er ca. 6 mdr. frem til de slagtes ved ca. 10-10,5 mdr. Kalvene vil blive flyttet til stalden, fra ansøgers anden ejendom, hvor kalvene vil blive startet op. Der vil være sengebåse med tilhørende spalteareal i stalden. Gyllen opsamles i fortank som tømmes af biogasanlæg. Der afhentes gylle ca. hver anden uge. Den afgassede gylle tilbageleveres i den nyetablerede gylletank, der er givet godkendelse til.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Der vil være to separate gyllesystemer tilknyttet ejendommen. Det ene vil være det gylle, der produceres i forbindelse med so-holdet. Her opbevares gyllen i gyllebeholder 1, som har en opbevaringskapacitet på 3.000 m³. Derudover er der en gyllekælder med kapacitet på 1.240 m³.

Produktionen af so-gylle er opgjort i figur 7. Det viser en oversigt over de estimerede gyllemængder produceret årligt fra so-holdet. Der produceres 3.544 tons gylle/år. Der er plads til en hel årsproduktion i eksisterende gyllebeholder 1 + gyllekælder.

Besætning og gødningsproduktion			
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	Tons
CHR-nr./Besæt.nr: 77954 / 77954			
Årssøer, løbe-og drægtighedsst., Løbe-/dr.st.,Indiv. delvis..	600,0	Årsdyr	2.388
Slagtesvin, polteprod., Drænet gulv + spalter (33/67)	232,1	Stk	130
Årssøer, farestald, Fare st., kassesti, fuldspalte	600,0	Årsdyr	1.026
			3.544

Figur 7. Produktion af so-gylle.

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion 2021/2022

Husdyrart, antal og reguleringer		FAK	Staldtyper, lagre og gødningsproduktion				
Ungtyr 6 mdr - slagtning (440 kg) tung rac		1.036,00	128,12	Sengestald fast drænet gulv m skraber og ajleaf Kalve			
Type 1	Indgangsvægt, kg	230,00		<i>Besætningsn</i>			
	Afgangsvægt, kg	440,00		<i>Gødningsstype:</i>			
Type 2	Indgangsvægt, kg	230,00		<i>Tilgår lager:</i>	<i>Potentiel</i>	<i>Aktuel</i>	
	Afgangsvægt, kg	440,00		<i>Kalvegylle</i>	2.953	2.953	
	Foderforbrug, kg tørstof/dyr	1.234,00					
	Proteinindhold foder, g/kg tørstof	145,00					
	Fosforindhold foder, g/kg tørstof	4,20					

Figur 8. Produktion af kalvegylle

Tabel 2. Opbevaringskapacitet

Adresse	Kapasitet	Overflade	Vandtillidning
Gyllebeholder 1	3.000 m ³	700 m ²	700 m ² * 0,4 m ³ /m ² = 280 m ³
Gyllekælder	1.240 m ³	-	-
Gyllebeholder 2	3.600 m ³	900 m ²	Overdækket
I alt			

Gyllen der produceres i forbindelse med slagtekalveproduktionen vil blive opbevaret i fortank og gyllekanalerne i stalden. Der vil ikke blive pumpet gylle fra slagtekalvestalden direkte til gylletanke. Gyllen opbevares i fortank, som tømmeres ca. hver 14. dag af biogasselskabet. Den afgassede gylle leveres tilbage i forhold 1 tons til 1 tons og opbevares herefter i gyllebeholder 2, hvilket der er god plads til. Der bliver en årsproduktion omkring 3000 tons og der er plads til 3600 m³ i gyllebeholder 2.

Gyllebeholder 2 er overdækket skal tjene til formål at opbevare afgasset gylle, fra biogasanlægget.

Samlet set vurderes det, at der er passende opbevaringskapacitet i de eksisterende anlæg. Det vurderes, at ejendommens teknikker til opbevaring og behandling af husdyrgødning lever op til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Se i øvrigt afsnit 10 omhandlende BAT.

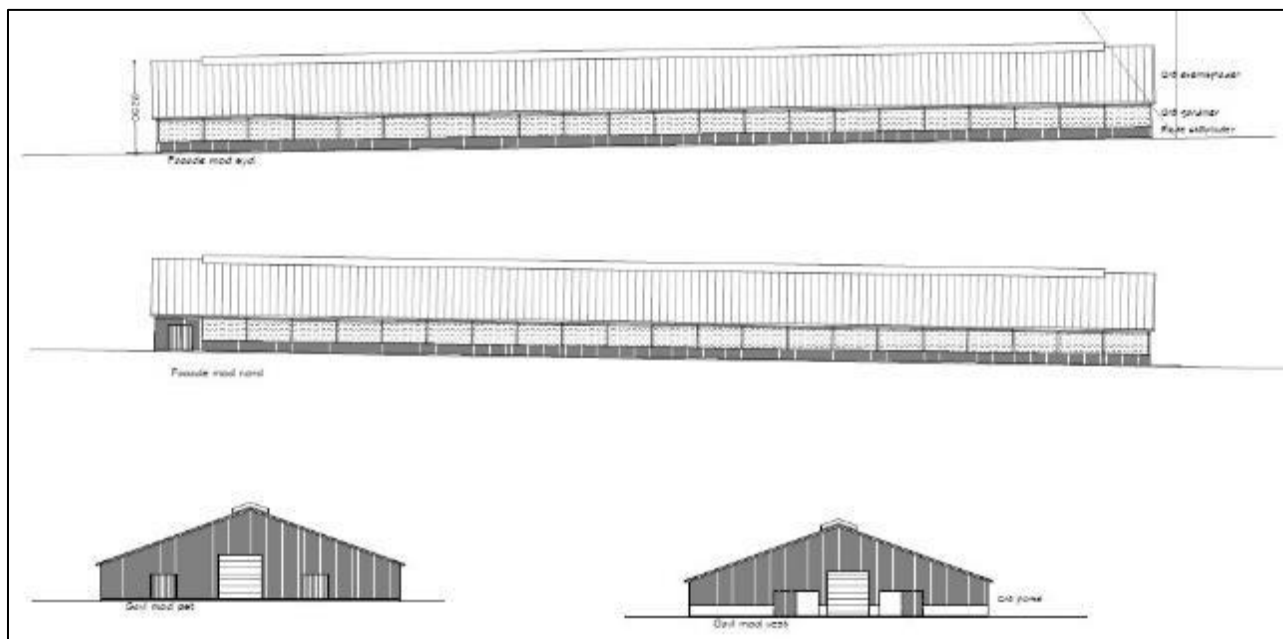
Drift af anlæg – management

Driften af anlægget er beskrevet i de ovenstående afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Der er sundhedsrådgivning af besætningen i form af fast dyrlægeaftale
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab for ejendommen
- Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov.
- Rengøring i og omkring bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og opformering af skadegørende dyr og insekter.
- Som led i ejendommens miljøgodkendelse er der udarbejdet en Beredskabsplan med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivende miljø. Planens indhold vil være kendt for gårdens ansatte ligesom planen udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forurening, brand eller lignende.

Anlægsarbejder og bygningsændringer (B2, E1a)

Der vil skulle anlægges en ny stald på ca. 3000 m² på østlige side af ejendommen. Staldens dimensioner bliver ca. 30 x 100 m. Stalden vil blive opført i samme stil og med lignende materialer, som de eksisterende bygninger. Dog er so-staldene opført i mursten, hvor sengebåsestalden til slagtekalvene vil blive opført i betonelementer og stålplader, men i samme farvestil og med lignende tag, som eksisterende bygninger, for at ejendommen fremstår ensartet i udtryk. På fig. 9 nedenfor ses en tegning af facaden på den nye stald.

Figur 9. Facade ny sengebåsestald til slagtekalve. Vedlagt som bilag 4.

Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

Ansøger ejer en slagtekalveproduktion med CHR.nr.: 82919.

De eksisterende driftsbygninger på Strandelhjørnvej 4 udlejes til anden bruger, som har søer m. tilhørende smågrise op til 7,2 kg. Disse produceres under CHR.nr.: 77954. Slagtekalvene på nr. 4 vil blive produceret under CHR.nr.: 82919.

Slagtekalvestaldens daglige drift vil være adskilt fra so-holdet på ejendommen, men teknisk- og forureningsmæssigt forbundet. Den daglige drift vil være med forskelligt personale i de to dyrehold, så der ikke sker forurening. Derudover vil foderet også opbevares separat, da der vil være siloer tilknyttet til slagtekalvestalden, hvor foder til slagtekalve opbevares. Foder til so-holdet opbevares i de angivne opbevaringsbygninger, der er på ejendommen, indtil nye siloer opsættes. Derved sikres en klar adskillelse, så man ikke risikere at få sammenblandet foderet.

Der vil være teknisk- og forureningsmæssig sammenhæng mellem de to drifter, da f.eks. el og vand vil være fra samme sted. Derudover drives alt markdrift med gylle fra de to dyrehold. Slagtekalvestalden vil derfor være en del af den eksisterende ejendom.

Ophør

Ved ophør af produktion på ejendommen, tømmes produktionsanlæg for dyr og gødning og anlægget vaskes og desinficeres.

Følgende tiltag planlægges ved husdyrbrugets eventuelle ophør:

- Stalde, gyllekanaler og opbevaringsanlæg tømmes og rengøres.
- Husdyrgødningen bortskaffes efter gældende regler.
-

- Gyllebeholdere rengøres og sløjfes. ○ Foderbeholdere og -anlæg tømmes.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald mv. bortskaffes efter gældende regler. ○ Tilsynsmyndigheden orienteres om husdyrbrugets ophør.
-

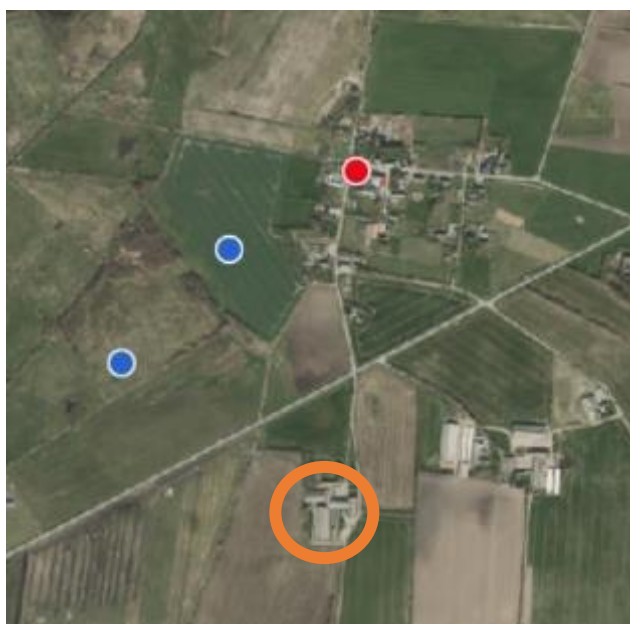
4. Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Planforhold, landskab og kulturarv

Ejendommen er placeret i landzone, præget af landbrug og markdrift. Området omkring Strandelhjørnvej 4, er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde. I disse områder er der høj prioritering af, at landbruget har mulighed for at udvikle sig. Det er vigtigt at have landbrug i Danmark, så vi kan sikre en stabil forsyning af fødevarer og sikre arbejdspladser. Slagtekalve er i høj grad med til at sikre forsyning til humant konsum. Ejendommen er ikke placeret i områder som har særlig landskabelig eller geologisk værdi.

Terrænet set fra Strandelhjørnvej tillader i forvejen ikke et langt kig, men da et læbælte fjernes for at få plads til staldanlægget, foreslås det at etablere et nyt nord for stalden.

Ejendommen er placeret i et område med særlig drikkevandsinteresser (OD, OSD). Det vurderes dog ikke at udvidelsen vil have en negativ effekt på drikkevandssikkerheden.

Figur 10. Placering af fredede fortidsminder (røde prikker) og ikke fredede fortidsminder (blå prikker) i nærheden af husdyrbruget, det område der er markeret med orange, er ansøgers ejendom. Kilde:

<http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>

I figur 10 ses placeringen af fredede fortidsminder, som ligger i nærheden af ejendommen. Der er over 200 m til de nærmeste fredede fortidsminder, hvorved det vurderes at det ansøgte ikke vil påvirke fortidsminderne negativt.

Generelle afstandskrav

Husdyrbrugslovens § 6 og § 8 har fastsat nogle krav til minimumsafstande fra husdyrbrugets anlæg til omgivelserne. Afstandskrav og den faktiske afstand fra anlægget vises i tabel 3 og 4.

Der er registreret en markboring på nabomarken med matrikelnr.: 435.

Afstande § 6:

Tabel 3. Afstandskrav og faktiske afstand til § 6 punkter.

Område	Afstandskrav (m)	Faktisk afstand (m) nærmeste stald
Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Strandelhjørn Bygade 34)	50	389 m.
Nærmeste samlede bebyggelse (Strandelhjørn Bygade 32)	50	440 m.
Nærmeste byzone/sommerhusområde (Hovslund, Ø. Løgum)	50	Ca. 5 km.

Afstande § 8:

Tabel 4. Afstandskrav og faktiske afstand til § 8 punkter.

Nærmeste	Afstandskrav (m)	Faktisk afstand (m) nærmeste stald	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	25	>25	-
Fælles vandindvindingsanlæg	50	Ca. 397 m.	Strandelhjørn Vandværk
Vandløb (herunder dræn) og søer over 100 kvm	15	Ca. 665 m.	SØ for ejendom
Offentlig vej og privat fællesvej	15	15 m.	
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25 m.	
Beboelse på samme ejendom	15	74 m.	
Naboskel	30	30 m.	Til matrikel 15

Afstandskravet til naboskel er i nudrift ikke overholdt. Nabomatrikel 15 er ejet af ansøger og der er sideløbende med denne ansøgning kontakt til Landinspektør. Der vil blive udarbejdet en arealoverførsel, så skellet flyttes 30 meter fra stalden, som det ses på figur 11, inden der indsendes en byggeansøgning.

Figur 11. Arealoverførsel fra matrikel 15 til 406

Det vurderes at, på baggrund af de ovenfor nævnte oplysninger, at alle afstandskrav til § 6 og § 8 punkter er overholdt.

5. Ammoniakemission og -deposition (B5, B4 og D1b)

Via husdyrgodkendelsen.dk er der lavet en beregning af ammoniakemissionen i de tre drifter. Ammoniakberegningen er lavet på baggrund af gulvtype, dyretype, opbevaringslagre samt miljøteknologier. Den samlede ammoniakemissionen er vist i figur 12. I figur 13 er den samlede emission i ansøgt drift vist, samt meremission i forhold til nu- og 8-års- drift. I ansøgt drift er den totale ammoniakemission 5480 kg NH₃-N/år. Der er en meremission på 1769,2 kg NH₃-N/år i forhold til nudrift og 1948,6 kg NH₃-N/år i 8-års drift.

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)			
Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	5020,4	459,7	5480,0
Nudrift	3251,2	459,7	3710,9
8 års-drift	3251,2	280,3	3531,5

Figur 12. Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager). Fra Husdyrgodkendelse.dk

Samlet resultat af ammoniakberegninger ? 1		
Samlet emission: 5480,0 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift): 1948,6 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (nudrift): 1769,2 (kg NH ₃ -N/år)

Figur 13. Samlet resultat af ammoniakberegninger. Fra Husdyrgodkendelse.dk

Der er beregnet ammoniakdeposition på en række naturpunkter, der ligger nærmest anlægget:

Oversigt af naturpunkter ? i							
Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					0-års drift:	Nudrift:	
Øvrig § 3 sø	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	0,1	0,1	0,3
Grim Mose	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
Mose V	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,5
Gammel skovjordbund	Kategori 3	Ansøger	2	S	0,1	0,1	0,2
Tilgroet lysåbning	Kategori 3	Ansøger	2	Bn	0,0	0,0	0,1
Overdrev	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Højmose	Kategori 2	Ansøger	2	Bn	0,0	0,0	0,0
Bøgeskov	Kategori 1	Ansøger	1	S	0,0	0,0	0,0

Figur 14. Ammoniakdeposition på de nærmeste beliggende naturpunkter. Skemaet er fra Husdyrgodkendelse.dk

Beskrivelse af § 7 natur

Nærmeste kategori 1-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, jf. Husdyrbrugslovens §7, er en bøgeskov nord øst for ejendommen, som er en del af den af et større skovområde kaldet Høtkærskov. Området ligger over 11 km væk ejendommen.

Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser, at totaldepositionen er på 0,0 kg N/ha/år. Det vurderes på denne baggrund, at området ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen af slagtekalveproduktionen.

Nærmeste kategori 2-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §7, er et overdrev nord øst for anlægget i en afstand på ca. 3 km.

Der er foretaget en beregning på ammoniakdeposition på området, som viser, at totaldepositionen på naturområdet er på max. 0,0 N/ha/år. Beskyttelsesniveauet for kategori 2-natur er 1,0 N/ha/år. Det vurderes derfor, at området ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen på ejendommen.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose, som ligger ca. 500 m vest for ejendommen. Kategori 3-natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove.

Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug vurderer kommunen, om der skal stilles krav til den maksimale merdeposition af ammoniak fra husdyrbruget til kategori 3-natur. Kravet kan dog ikke være under 1,0 kg NH₃-N pr. år.

Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen på området, som viser, at merdepositionen er på 0,2 kg NH₃-N pr. år i forhold til nudrift. Dette er under grænsen for kategori 3 natur, og det vurderes derfor, at området ikke vil blive negativt påvirket af ammoniakudledningen fra ejendommen.

Afstande til nærmest liggende kategori- 1, 2 og 3 natur er opgivet i tabel 5. Der er udpeget yderligere naturpunkter til beregning i husdyrgodkendelsen.dk (skema 226012), end der er vist i tabel 4.

Afstande §7:

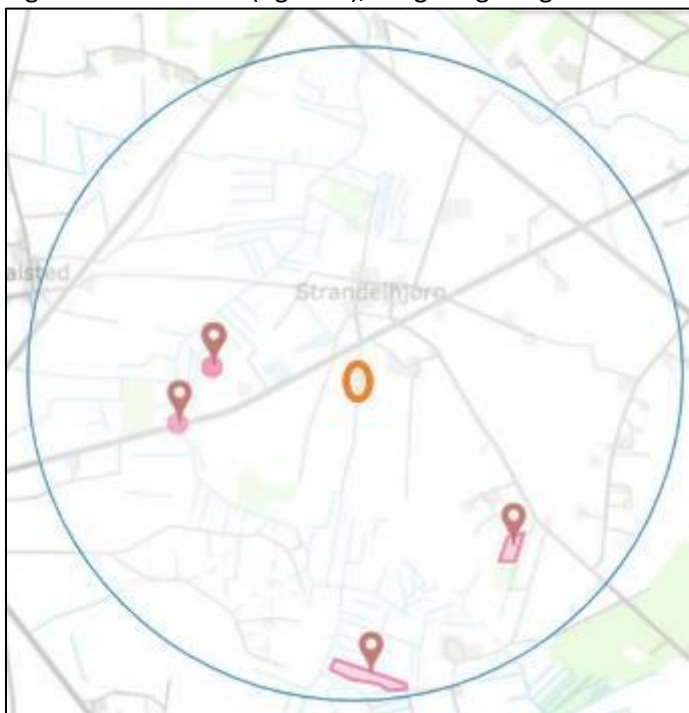
Tabel 5. Afstande til nærmest beliggende natur.

Naturkategori	Afstandskrav (m)	Faktisk afstand (m) nærmeste stald
Kategori 1-natur, nærmeste (Høtkærskov)	50	Ca. 11 km
Kategori 2-natur, nærmeste (Overdrev øst)	50	Ca. 3 km
Kategori 3-natur, nærmeste (Mose V)	-	Ca. 700 m

Det vurderes at udvidelsen på Strandelhjørnvej 4 ikke har en negativ effekt på nærtliggende natur, da alle afstands- og emissionskrav er overholdt.

Fredede- og rødlistearter

Derudover er der blevet undersøgt for fredede-, rødliste-, samt Bilag 4 arter i nærområdet omkring ejendommen og dets anlæg. Der er ifølge Danmarks **Miljøportal** fundet to fredede arter inden for det afgrænsede område (figur 15), Blisgåas og Grågåas samt to rødlistede arter Rødgren og Ræv.

Figur 15. Fredede- og rødlistearter i et afgrænset område på 16,1 km² omkring Strandelhjørnvej 4 (markeret med orange). De røde markeringer viser hvor der er fundet fredede- eller rødlistearter. Kilde: <https://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch>

De fredede arters placering er over 500 m fra ejendommen, hvorved udvidelsen ikke vurderes at have en negativ betydning for arterne.

Beskyttede sten- og jorddiger

Der er over 700 m til nærmest placerede sten- og jorddiger fra ejendommens bygninger (figur 16).

Figur 16. Beskyttede sten- og jorddiger, orange markeringer.

6. Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c)

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med udmugning af dybstrøelse samt udbringning af samme.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk og er angivet i tabellen herunder:

Tabel 6.

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	18.904	22.820,8	18.904	22.820,8
Ansøgt drift	26.913,6	54.246,9	26.913,6	54.246,9
Forskel	8009,6	31.426,1	8009,6	31.426,1

Den forholdsvis store lugtøgning sker på baggrund af den nye stald, som er med i ansøgt drift. Gyllebeholder 2 er overdækket, hvorved lugtgener reduceres væsentligt.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Som angivet i tabellen stiger lugtemissionen fra anlægget, da produktionsarealet øges.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Den vægtede gennemsnitsafstand svarer til afstanden målt fra et vægtet lugtcentrum af staldanlægget til den nærmeste "kant" af nabobeboelse, byzone eller samlet bebyggelse. Den vægtede gennemsnitsafstand er længere end den nærmeste målte afstand fra kant af stald- og/eller husdyrgødningsopbevaringsanlæg. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående figur 17.

Samlet resultat af lugtberegning ? i						
Bebyggelse	Kumulation	Model	Lukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Strandelhjørn Bygade 34	0	FMK	164,1	164,1	417,6	Ja
 Strandelhjørn Bygade 32	0	NY	323,3	323,3	462,9	Ja
 Hovslund, Ø. Lørum	0	FMK	518,8	518,8	5114,2	Ja

Figur 17. Samlet resultat af lugtberegning. Fra Husdyrgodkendelse.dk

Lugtberegningerne viser, at lugtgeneafstanden overholdes for såvel nærmeste nabobeboelse, byzoner og samlet bebyggelse. Da alle lugtgeneafstande er overholdt, vurderes det, at der ikke vil opstå væsentlige lugtgener hos naboer m.v. til anlægget.

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

7. Øvrige emissioner og genepåvirkninger (B7, E1b)

Ved en husdyrproduktion, vil der forekomme andre emissioner og genepåvirkninger. Disse er der redegjort for i følgende afsnit.

Støj (B7, E1b)

Omkring landbrugets driftsbygninger afgiver følgende installationer eller arbejdsområder støj, som kan genere omgivelserne:

Tabel 7. Støjklilder

Støjkilde	Tidsrum
Korn- og fodertransporter	Udelukkende i dagtimerne.
Højtryksrensere og kompressorer	Dagtimer (ikke dagligt)
Interne og eksterne transporter	I dagtimerne
Ind- og udlevering af dyr	Dagtimer
Lydafgivelse fra husdyrene	Normalt i dagtimerne
Tørreanlæg	I dagtimerne og kun i sæson (juli/august)

Støj fra husdyrbruget stammer hovedsageligt fra husdyr, korn- og fodertransportsystemer, tilkørsel af halm og fra- og tilkørsel af husdyrgødning (tabel 7). Herudover kan der opleves støj ved interne transport og transport til og fra ejendommen.

Tiltag mod støjklilder

Korntørrieriet er placeret indendørs, og er kun i brug ved sæson for høst, hvor tørring er relevant.

Generelt set arbejdes der ud fra praksis om godt landmandskab, hvor der tages hensyn til naboerne.

Ud fra beskrivelsen af støjgener, at de hovedsageligt forekommer i dagtimer og tiltag mod disse, vurderes det at støjgener ikke vil give anledning til gener for naboer.

Rystelser og vibrationer (B7, E1b)

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget, vil kunne opstå eller forekomme i forbindelse med transport til og fra ejendommen, transport internt på husdyrbruget, flytning af dyr, aflæsning af foder. Det vurderes, at rystelser og vibrationer ikke vil give anledning til gener for naboer.

Støv fra anlæg og maskiner (B7, E1b)

Der kan bl.a. forekomme ophvirvling af støv ifm. transport på og omkring ejendommen, ved halmtildeling samt ved håndtering af afgrøder og foder.

Håndteringen (aflæsning, blanding) af foder og afgrøder foregår primært i lukkede systemer, hvilket reducerer støvgenerne. Oprydning og renholdelse af staldene og nære omgivelser vil bidrage til at minimere støvgenerne. Eventuelle gener søges imødegået med god landmandspraksis, hensynsfuld kørsel, god planlægning etc.

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transport, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

Lys (B7, E1b)

I den nybyggede slagtekalvestald, vil der være LED-belysning, som kun bruges, når det er nødvendigt. Der vil være stort indfald af naturligt lys, da stalden vil være meget åben. Der forventes derfor et minimalt brug af lys i stalden og kun i vinterhalvåret, hvor der er mange mørke timer.

I staldene til so-holdet er der anderledes et stort forbrug af lys, da staldene er anderledes indrettet, hvorved der ikke er mulighed for samme naturlige lysindfald. Dog er alle lysarmaturer i svinestaldene LED, for at minimere energi-niveauet. Der er ingen udendørs pladsbelysning på ejendommen.

Det ansøgte projekt vil ikke medføre væsentligt mere belysning end i nudriften. Det vurderes ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

Flue- og skadedyrsbekæmpelse (B7, E1b)

På ejendommen foretages en generel bekæmpelse af skadedyr. Muldvarper og mosegrise bekæmpes mekanisk i det omfang de måtte forekomme.

Fluer vil blive bekæmpet med Neporex (effekt mod fluelarver) idet bekæmpelse med aerosoler på voksne fluer ikke er en mulig. Luftsiftet i en delvis åben stald er for stor til at kunne give en ønsket effekt. Derfor koncentrerer indsatsen mod fluelarverne. Neporex udvandes fra medio april og frem til oktober- november måned. Der foretages således effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de fastsatte retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Ejendommen er tilmeldt rottebekæmpelsesordning hos Ewers, der besøger ejendommen minimum 8 gange årligt. Derudover kommer de ud ved behov. Ejer har det overordnede ansvar, for at sikre en effektiv bekæmpelse. Der søges for, at være pænt og ryddeligt omkring foderopbevaring og på resten af ejendomme for ikke at tiltrække skadedyr.

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Til- og frakørselsveje samt transportere (B7)

Der er en tilkørselsvej til ejendommen, via Strandelhjørnvej. Så al kørsel vil komme ad denne vej.

Der vil blive en mindre stigning af antal transportere, da der vil blive afhentet kalve fra ejendommen.

Transporterne til eller fra husdyrbruget vil hovedsageligt foregå indenfor normal arbejdstid.

På baggrund af ovenstående beskrivelse af husdyrbrugets håndtering af transportere vurderes det, at transporterne ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Transporttype	Antal transportere pr. år	
	Nudrift*	Ansøgt drift
Gylle (afhentning til biogas, levering fra biogas og udkørsel med egen traktor)	300	400

Foder	52	104
Brændstof	2	2
Levende dyr fra ejendommen	52	104
Levende dyr til ejendommen	0*	18
Døde dyr	52	70
Affald	26	26
Antal årlige transporter	484	724

*levende dyr til og fra ejendommen ift. so-holdet er samme transport, altså 52 transporter i alt.

8. Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b)

Døde dyr (B8)

Døde dyr opbevares på befæstet plads og dyrene er overdækket indtil afhentning. Her ligger de opløftet fra jorden. De bortskaffes af autoriseret destruktionsanstalt (DAKA).

Dødeligheden registreres og følges nøje, bl.a. via anerkendt IT-systemer.

Affald (B8)

Veterinært affald (B7 og F1d)

Omfatter medicinrester og medicinsk udstyr i form af brugte skalpeller, sprøjter og kanyler.

Landbruget anvender ikke medicinske præparater som kan udgøre en særlig risiko for det omgivende miljø.

Brugte kanyler og sprøjter udgør ikke en generel miljøtrussel, men af arbejdsmæssige årsager (for at undgå skader på medarbejdere, dyr og andre) opbevares de i egnede plastbeholdere. Beholderne bortskaffes gennem kommunal godkendte og anviste ordninger. De returneres til dyrlægen.

Ufarligt emballageaffald (B7 og F1d)

De væsentligste mængder foder leveres i løs vægt uden emballage – hele læs, dels i løsstakke i opbevaringsbygningerne og i siloer. Enkelte specialprodukter leveres som sækkevarer/storsække eller i plastdunke. Derudover forekommer der emballage fra rengørings- og desinfektionsmidler. Emballageaffald fra medicinpakninger forekommer i begrænsede mængder.

I det omfang ufarligt emballageaffald kan bortskaffes med dagrenovationen, bortskaffes det af den vej. Øvrigt affald bortskaffes i overensstemmelse med kommunens regulativer for affald.

I det omfang der bliver større mængder emballageaffald fra foderleverancer og leverancer af sædekorn og andre produkter til markbruget, samt plastdunke og afdækningsplast, bortskaffes de således gennem kommunalt godkendte/anviste ordninger.

Kemisk emballageaffald (B7 og F1d)

Kemisk emballageaffald stammer hovedsageligt fra rengørings- og desinfektionsmidler samt i mindre mængder fra olieholdige specialprodukter, maling m.m. Bortskaffes gennem kommunalt godkendte ordninger.

Olie- og kemikalieaffald (B7 og B8)

Serviceeftersyn og olieskift på traktorer og andre selvkørende maskiner sker normalt af faguddannet personale på landbrugsmaskinværksteder, som bortskaffer spildolie og andet i forbindelse med eftersynene. Den årlige mængde af spildolie på ejendommen er derfor begrænset. Opsamles og bortskaffes gennem olieleverandøren eller gennem kommunalt godkendte/ansvare ordninger.

Andet kemikalieaffald i form af malingsrester og andre olieholdige produkter samt specialrengøringsmidler til rensning af maskiner vil normalt kun forekomme i begrænsede mængder. Bortskaffes gennem kommunalt godkendte/ansvare ordninger.

Rengørings- og desinfektionsmidler anvendt til staldrengøringsarbejder er generelt hurtigt nedbrudte. Alle indkøbte mængder forventes anvendt, hvorved restmængder normalt ikke vil forekomme.

Sprøjtemiddelrester markbrug (B7 og F1d)

Alle sprøjtemidler opbevares i aflåst rum, med fast gulv uden afløb.

Affaldsmængder (B8):

I tabel 8 er de forskellige affaldstyper på ejendommen listet.

Der forventes en meget lille mængde affald relateret til slagtekalvestalden, da foder leveres i hele læs, der bruges minimalt af tilskudsfoder fra sækkevare.

Der forventes derfor ikke en større stigning i affaldsmængden på ejendommen, med den nye slagtekalvestald.

Tabel 8. Affaldsoversigt

Affaldstype	EAK-koder	Affaldsfraktion	Årlig mængde	Bortskaffelse
Animalsk affald (Døde dyr)	02 01 02		Variierende Skøn: Max. 50 t	DAKA
Emballage fra sædekorn, foderleverancer m.m.	02 01 099	50.04 52.07	Max. 500 kg	Sejer og Sønniksen A/S Kommunal anvist ordning
Emballage rengørings- og desinfektionsmidler	02 01 09	52.07	Max. 50 kg	Sejer og Sønniksen A/S Kommunal anvist ordning
Medicinrester	02 01 99	05.13	< 0,5 kg	Apotek eller dyrlæge
Medicinflasker	02 01 10	51.00 52.07	< 25 kg	Kommunal anvist ordning
Medicinsk udstyr	02 01 10	56.20	< 10 kg	Kommunal anvist ordning
Andet brændbart affald Træ, bindegarn anden emballage m.m.	02 01 10	62.00 52.07 (ikke PVC) 50.04	Maksimum 500 kg	Sejer og Sønniksen A/S Kommunal anvist ordning

Andet ikke brændbart affald, eks. lysstofrør	02 01 99	23.00 79.00	< 50 kg	Kommunal anvist ordning
--	----------	----------------	---------	-------------------------

Ressourceforbrug og spildevandshåndtering (B8)

Energiforbrug (B8)

Elforbruget i kvægstalde går primært til belysning og drift af teknisk udstyr (eks. varmtvandsbeholder). Vi forventer en mindre stigning i el-forbruget. Dog bruges der væsentligt mindre el i en løsdrift slagtekalvestald, end ved klimastalde til grise. Der forventes en stigning på ca. 10.000 kWh. Der er ikke behov for brug af diesel, til maskiner, da der ikke bruges maskiner i den daglige drift i so-staldene.

Tabel 9.

Type	Nudrift	Ansøgt drift
El	300.000 kWh	310.000 kWh

Energibesparende foranstaltninger

Der er fokus på energibesparende foranstaltninger: Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer sikres det, at der i det omfang det er foreneligt med biologiske forhold, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer i form af LED-belysning. I den nye stald vil alt belysning være LED.

Vandforbrug (B8)

Vandforbruget på ejendommen er opgivet i tabel 10. Drikkevandsinstallationerne på bedrifterne efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild. Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt. Der er i svinestaldene drikkenipler i drikkebrugene, for at begrænse vandspild. I slagtekalvestalden, vil der blive opsat automatiske drikkekopper, som kun giver vand, når kalven aktiverer den.

Langt størstedelen af vandforbruget bliver brugt til drikkevand til kalvene og svinene. Dyrene skal sikres fri adgang til vand. Det forventes at der er en stigning i vandforbruget, da antallet af kalve vil stige og dermed vil det samlede antal dyr på ejendommen stige.

Tabel 10. Vandforbrug

Type	Nudrift (m ³)	Ansøgt drift (m ³)
Vandforbrug	8.000	9.500

Spildevand og restvand (B8)

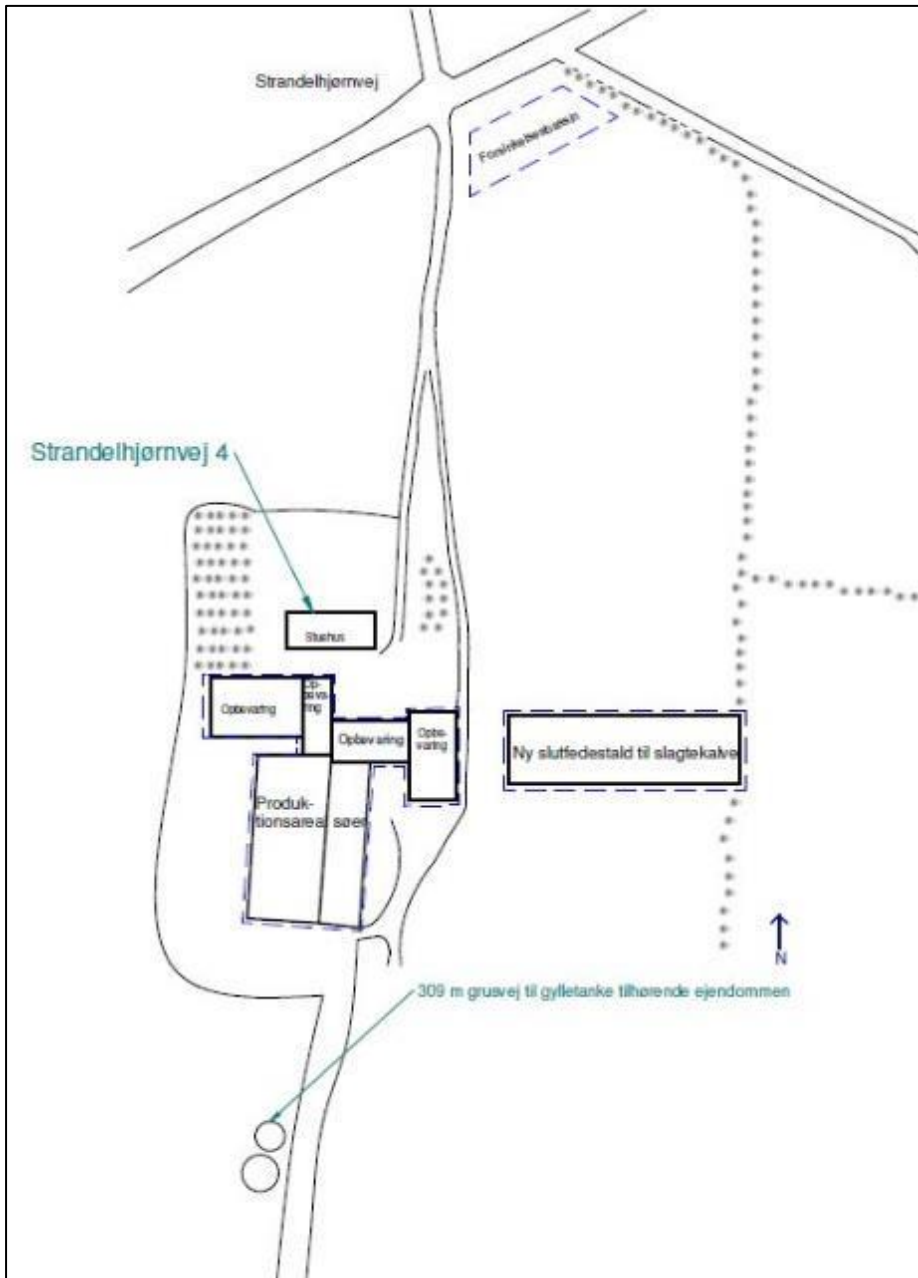
Der er tagrender på alle eksisterende stalde og den nye slagtekalve stald. Alt tagvand ledes via dræn til et nyt forsinkelsesbassin, som er planlagt etableret nær hovedvejen, Strandelhjørnvej (figur 18).

Forsinkelsesbassinet planlægges etableret tilpas stor til at kunne opholde regnvand fra alle staldbygninger i perioder med store nedbørsmængder på kort tid.

Vaskevand fra svinestalde ledes til den gylletank, der er koblet til staldanlægget.

Husspildevand og toiletvand i svinestalden ledes til offentlig spildevandsledning. Der er en vaskeplads på ejendommen, hvor der er afløb til gyllebeholder, men denne anvendes ikke.

Figur 18. Afløbsplan. For større version se bilag 6.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og kommunens Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald bortskaffes til forbrænding.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig. Tanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Kommunen.

Det vurderes, at der er redegjort for affalds- og ressourceforbruget, der står mål med størrelsen af dyreholdet.

---

9. Risici elementer og håndtering (B7, D1f)

Brand (D1f)

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip (D1f)

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frosne marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved, at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.
- Der føres logbog, som kontrolleres ved tilsyn.

Udslip af miljøskadelige stoffer (D1f)

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier (D1f)

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr (D1f)

Opbevares i aflåst rum uden afløb.

Oplag af olie og andre kemikalier (D1f)

Der er ingen olietanke i brug, da der ikke bruges maskiner i driften. Alt mark drives fra anden ejendom.

Samlet vurdering af risici og håndtering

Det vurderes at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

10. Valg af BAT, BAT-ammoniakemission (B9, C2)

BAT-krav ammoniak

I dette afsnit redegøres for, hvordan husdyrbruget har valgt indretning og drift i forhold til bedst tilgængelige teknik (BAT) med henblik på reduktion af ammoniakemission.

BAT-niveauet er udregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 6.650 kg NH₃-N/år (figur 19). Den faktiske emission er beregnet til 5.944 kg NH₃-N/år. Det beregnede BAT krav mht. ammoniaktab er overholdt på ejendommen med en margin på 705 kg NH₃-N/år.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	6010	639	6650
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5485	460	5944
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	705
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Figur 29. Samlet BAT-beregning. Fra Husdyrgodkendelse.dk

På Strandelhjørnvej 4 er der hovedsagelig delvist-spaltegulve i svineproduktionen. I den nye slagtekalvestald vil der være spaltegulv i form af fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. De nævnte gulvtyper er BAT. Alle krav er overholdt i forhold til BAT.

Den nyeste gyllebeholder (2), som er fra 2020 er teltoverdækket. Teltoverdækning er med til at reducere ammoniakfordampningen fra gyllebeholderen med 50 %. I staldene er der ikke mulighed for at lave mekaniske tiltag, der kan reducere ammoniakfordampningen. Dog er kalvenes foder optimeret, for at de udnytter proteinet bedst muligt og derved udskiller mindst mulige N-forbindelser.

I staldende til grisene er der ikke umiddelbart installeret tiltag for reduktion af ammoniak.

Med det valgte staldsystem er BAT-niveauet opfyldt, med en margin på 699 kg NH₃-N/år. Der er dermed truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra det samlede staldanlæg ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Egenkontrolprogrammer (C2)

Der aflæses el- og vandforbrug. Der føres kontrol med forbrug af foder og hjælpestoffer gennem foderplanlægningen.

Energi- og ressourceforbrug (C2)

Der forventes en stigning i el- og vandforbrug da antallet af dyr udvides.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Det billigste lys er sollyset. Ved at holde vinduer, ovenlysvinduer og –tagplader rene kan der opnås en besparelse på dette område. De lyse farver i stalden giver bedre udnyttelse af lyset. Kalkning/hvidtning giver mere lys. Energiforbruget kan minimeres ved gennemførelse af energitjek samt justering og vedligeholdelse generelt.

Foder (C2)

Det er BAT, at sikre effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Det er bl.a. BAT at reducere indhold af protein (N) og fosfor i foderet.

Følgende fodringmæssige tiltag er gjort på husdyrbruget:

- Foder optimeres i overensstemmelse med nyeste viden om optimeret næringsstofindhold.
- Anerkendte regler for smittebeskyttelse og sundhedsstyring følges.

Der udarbejdes effektivitetskontroller, hvormed trivsel og tilvækst nøje overvåges. Der købes tilskudsfoder ind til besætningen. Foderet analyseres for kontrol af kvalitet og sammensætning.

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning og gylle (C2)

Det er BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderen skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Følgende tiltag er gjort mht. gylleopbevaring og -udbringning på husdyrbruget:

- Der etableres flydelag på ikke-overdækkede gyllebeholdere. ○ Flydelag/overdækning kontrolleres jævnligt og der føres logbog.
- I ansøgt drift, bliver der etableret teltoverdækning på den nye gylletank ○ Der anvendes sugeskran ved tømning af gylletanken. ○ Gyllesystemets pumpeanlæg og gyllebeholdernes tilstand kontrolleres jævnligt.
- Lovpligtig 10-års tank-kontrol overholdes.
- Udbringningen af gylle foregår i overensstemmelse med Husdyrgødningsbekendtgørelsen
  - Udbringning planlægges så der tages hensyn til naboer.
- Udbringning afpasses afgrødernes behov. ○ Udbringning undgås på vandmættede marker og skrånende marker med hældning mod vandløb.

Samlet vurdering af husdyrbrugets BAT (B9, C2)

Det vurderes samlet ud fra ovenstående beskrivelser, at husdyrbruget lever op til BAT inden for management og egenkontrol, uddannelse, staldsystemer, gødningshåndtering, fodring, sundhedsstyring samt håndtering af vand- og energiforbrug.

11. Grænseoverskridende virkninger

Der er ingen grænseoverskridende virkninger, da ejendommen er placeret ca. 30-40 km fra den Dansk/Tyske grænse. Ejendommen er placeret i Haderslev kommune, med ca. 12 km afstand til Tønder kommune og 15 km Aabenraa kommune.

Figur 20. Kort der viser kommunegrænser i forhold til Strandelhjørnvej 4

12. Konklusion

Sammenfattet vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Strandelhjørnvej 4, 6500 Vojens, ikke vil have betydelig påvirkning af det omkringliggende miljø. Afstande, emission, BAT og lugtgene er overholdt jævnfør beregninger fra husdyrgodkendelsen.dk.

---

13. Bilag

Bilag 1 – Oversigtskort over placering af ny stald

Bilag 2 – Plantegning af ny sengebåsestald

Bilag 3 – Snittegning af ny sengebåsestald

Bilag 4 – Facadetegning af ny sengebåsestald

Bilag 5 – Transportveje

Bilag 6 – Afløbsplan

Bilag 7 – Produktionsarealer i staldafsnit

Bilag 8 – Produktionsareal i drægtighedsstald